

591164775

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

Mag. 38.15 Ha

A/S ARBEJDERNES
LIVSFORSIKRING

1903 — 8. Oktober — 1943

RHB

EX LIBRIS

KØBENHAVNS
RAADHUS-
BIBLIOTEK

EH

*Aug.
28, 15
Hla*

^{A/s} *Arbejdernes Livsforsikring*

A/s Arbejdernes Livsforsikring

UDGIVET I ANLEDNING AF SELSKABETS
40 AARS DAG 8. OKTOBER 1943

SKREVET AF FORRETNINGSFØRER
JOHS. HANSEN

KØBENHAVN 1943

023812

Ar 16

h

TEGNINGER AF BØRGE F. CHRISTOFFERSEN

—

KLICHEERNE LEVERET AF LIND-HANSEN

—

TRYKT I ARBEJDERPARTIETS BOGTRYKKERI, AARHUS

19939

Historisk Oversigt

*D*a Arbejdernes Livsforsikringsselskab traadte ud i Livet i Slutningen af 1903, var det under betydelig Opmærksomhed fra Offentlighedens Side, og ikke mindst den private Livsforsikringsvirksomheds Talsmænd var interesserede og bekymrede — især det sidste. Helt til Hovedstaden i vort Naboland Sverige var Rygtet naaet, endda saa betids at et Forsikringsblad »Gjallarhornet« et Par Uger før Selskabets stiftende Generalforsamling kunde bringe en mere end 2 Sider stor Artikel om Sagen. Denne Artikel var fuld af Bekymringer for baade de forsikringsøgende, der maatte slutte sig til Selskabet, for Selskabet i Forhold til Statsanstalten for Livsforsikring og for Virkningerne paa den private Folkeforsikring, naar Selskabet højst sandsynligt i Løbet af kort Tid endte i en Fiasko. Man sluttede med et Forlydende om, at hele Foretagendet var blevet skrinlagt.

Denne Antagelse holdt ikke Stik. Selskabet blev startet og har igennem sin nu 40-aarige Virksomhed grundigt gjort alle onde Spaadomme fra 1903 til Skamme.

Ganske vist har Selskabet ikke faaet den store Tilslutning, som mange havde drømt om, men det er dog naaet til en grundfæstet Stilling, der danner en udmærket Basis for fortsat Udvikling i kommende Tider. Selskabet vilde utvivlsomt have kunnet naa langt større Resultater, hvis man straks fra Starten havde benyttet sig af lignende Metoder som private Selskaber. Dette vilde imidlertid ikke have muliggjort Gennemførelsen af det Princip, der altid har været fulgt af Selskabet, at man til Administration og Akkvistion ikke an-

vender mere end det, der ved Præmiernes Beregning er afsat dertil. Det har været en Æressag altid at følge dette Princip, der ogsaa har haft sin Værdi for de forsikrede. At det forsikringsøgende Publikum især blandt Arbejderne ikke har vurderet dette efter Fortjeneste, er en Kendsgerning, der har sin store Betydning for Bedømmelsen af Selskabets Udvikling.

Det var den 8. Oktober 1903, den stiftende Generalforsamling blev afholdt, men Selskabets Historie begynder paa et langt tidligere Tidspunkt. I Selskabets Arkiv forefindes en Betænkning af 18. Juni 1901, men det fremgaar af dennes Indhold, at Forarbejderne maa have staaet paa i nogen Tid — muligvis allerede er paabegyndt i Aaret 1900. Af Betænkningen, der er det ældste Dokument, som forefindes om Forberedelserne til Selskabets Start, skal det væsentligste citeres, saaledes:

»Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Livsforsikringsanstalt for de organiserede Arbejdere er fremkommet ved, at Forsikringsselskabet »Tryg« har henvendt sig dels til de københavnske Sygekasser, dels til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund for at faa disses Tillidsmænd til at fungere som Agenter for dette Selskab, hvilken Virksomhed formentlig var forenelig med Tillidsmændenes Stillinger i Organisationerne.

Under Forhandlingerne herom fremkom det Ønske, at Sygekassernes og Fagforeningernes Repræsentanter kom sammen for at drøfte Sagen og om muligt skabe en Samvirken paa dette Omraade.

Et Møde kom da i Stand mellem Forretningsudvalget for De samvirkende Sygekasser og et Underudvalg, som i Forvejen var nedsat af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg i den Hensigt at undersøge Betingelserne for Oprettelse af

kooperative Foretagender, og her vedtoges, at hver af Parterne skulde søge Mandat til at udarbejde Forslag til Oprettelse af en selvstændig Livsforsikringsanstalt i direkte Forbindelse med Sygekasserne og Fagforeningerne.

Efter at Mandatet var erholdt, idet dog Sygekasserne nedsatte et særligt Udvalg paa 6 Medlemmer, tog Fællesudvalget fat paa at undersøge:

1. Om der var Trang blandt Arbejderne til et saadant Selskabs Oprettelse,
2. om det kunde være rimeligt, at Arbejderne kunde vinde noget ved at have sin egen Forsikringsanstalt, og
3. om Betingelserne for et saadant Selskabs Oprettelse var til Stede.

Hvad det første og andet Punkt angaar, indrømmede man fra alle Sider, at Forsikringstanken var ved at slaa igennem ogsaa blandt Arbejderne, at det var en Kendsgerning, at der daglig var Arbejdere, der lod sig livsforsikre, og at Arbejdernes Livsforsikring kunde foretages billigere og solidere, naar disse havde deres egen Livsforsikring i Stedet for at være prisgivet Selskaber, hvis Aktionærer kun havde det Formaal at skaffe sig Profit.

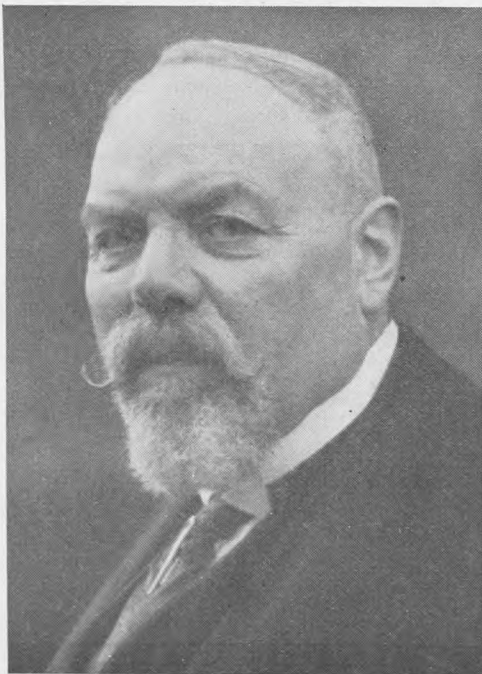
Hvad Billigheden angaar, da maatte det erkendes, at en Livsforsikring, drevet ved Arbejdernes Organisationer og benyttende sig af disses Tillidsmænd som Agenter og Optrævere, maatte have

langt større Betingelser for at kunne faa Administrationsomkostningerne indskrænket til det mindst mulige end de nu bestaaende Selskaber med deres kolossale Hære af Agenter og Inspektører, og hvad Soliditeten angaar, da er det jo en særlig Ulempe ved de alt bestaaende Selskaber, at Agenter og Inspektører for at leve ofte ere henviste til at drive en saa virksom Agitation for deres Selskaber, at det mange Gange gaar ud over de forsikrede ved, at Agenterne lover dem saadanne Betingelser og Fordele, som Selskabet aldrig vil kunne honorere. Ved Arbejdernes egen Livsforsikring er ingen Agent henvist til at leve af sin Virksomhed som saadan, thi Selskabets Agenter vil blive hele den store Stab af Tillidsmænd, som Sygekasserne og Fagforeningerne allerede har, Forretningsførere, Kasserere, Bude e. l. Funktionærer, og det Vederlag, som man naturligvis vil blive nødsaget til at yde disse for deres Ulejlighed, vil for det første aldrig blive andet end en Bifortjeneste for vedkommende, og for det andet aldrig behøve at være saa stor som til de bestaaende Selskabers Agenter.

Hvad det tredje Punkt angaar, om Betingelserne for et saadant Selskabs Oprettelse var til Stede, var man enige i, at den fornødne Driftskapital maatte kunne skaffes til Veje, og at det ikke vilde være vanskeligt at skaffe sig den fornødne sagkyndige Assistance.«

Denne Betænkning er underskrevet af C. Christensen, N. P. Christensen, R. P. Daugstrup, A. Gustavsen, M. Jensen, P. Knudsen, L. Larsen, M. C. Lyngsie, J. J. Møller, Sigv. Olsen, Vald. Olsen og Villiam Petersen (Arup). Det var de samme Personer, der sad i Udvalget under alle Forberedelserne — altsaa lige til den konstituerende Generalforsamling valgte det nystartede Selskabs Ledelse.

Med Betænkningen fulgte fuldt udarbejdede Statutter for Selskabet, hvoraf fremgik, at det var Tanken at starte et gensidigt Livsforsikringsselskab med en Garantikapital paa 100.000 Kr. fordelt paa Andele à 200 Kr., hvoraf $\frac{1}{4}$ skulde indbetales kontant, medens der skulde afgives Forskrivning paa Restbeløbet; inden Andelstegningen tog sin Begyndelse, ændredes dette Forhold, saaledes at $\frac{1}{3}$ af de tegnede Andele skulde indbetales kontant. Af de i Statutterne anførte Forsikringsbetingelser skal nævnes, at Livsforsikringer paa 1500 Kr. og derunder skulde kunne tegnes mod »en Erklæring paa Tro og Love om ikke at være nægtet Optagelse i nogen Syge-

Vald. Olsen,
Forretningsfører 1903—1933.

kasse og om for Tiden sig bevidst ikke at være lidende af nogen Sygdom, som maatte anses skadelig for vedkommendes Levedygtighed«. Til Gengæld var der fastsat visse Karensbetingelser, idet Dødsfald inden et Aar efter Policens Udstedelse kun berettigede til Tilbagebetaling af de erlagte Præmier uden Renter, medens Dødsfald i det andet Forsikringsaar berettigede til Udbetaling af Halvdelen af Forsikringssummen; den fulde Forsikringssum kom kun til Udbetaling, naar Dødsfaldet indtraf mindst 2 Aar efter Tegningen. — Livsforsikringer paa større Beløb end 1500 Kr. skulde kun kunne tegnes mod Afgivelse af Helbredsattest (Lægeundersøgelse); til Gengæld var Forsikringen i Kraft med det fulde Beløb straks efter Antagelsen. Ved Selvmord udbetaltes Forsikringssummen kun, naar Forsikringen havde været uafbrudt i Kraft i 5 Aar. Tilbagekøbsværdi kunde man kun opnaa, dersom Forsikringen var 5 Aar gammel, inden den traadte ud af Kraft. Om Bonus hed det i § 59:

»Hvert 5. Aar opgøres Selskabets Status med Hensyn til Bonusfonden. Har denne naaet en Størrelse af mindst $\frac{1}{2}$ % af den samlede Forsikringssum, vil den være at godskrive de Medlemmer, hvis Forsikringer have været i Kraft hele det paagældende Regnskabsaar, og være at fordele mellem dem i Forhold til de paa dem indbetalte Præmier og under fornødent Hensyn til, om Forsikringerne er tegnet med eller uden Helbredsattest. Den godskrevne Bonus forrentes ikke, men udbetales samtidig med, at Forsikringssummens, eventuelt Tilbagekøbsværdiens, Udbetaling finder Sted.«

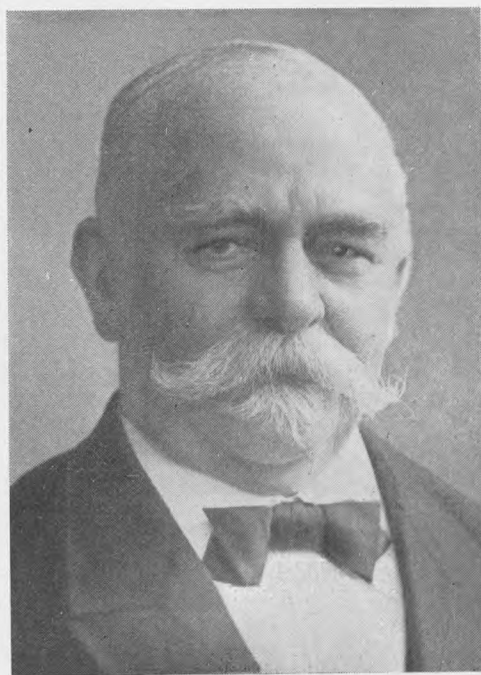
Naar man netop paa det anførte Tidspunkt tog fat paa Opgaven at skabe et Livsforsikringsselskab baseret paa Arbejdernes Organisationer, var det ikke alene en Følge af den i forannævnte Betænkning omtalte Henvendelse fra Livsforsikringsselskabet »Tryk«, men ogsaa et Udslag af den Trang, der paa det Tidspunkt var i Arbejderkredse til at skabe kooperative Virksomheder. »Arbejdernes Fællesbageri«, der var startet i 1886 havde vist sin Levedygtighed og var allerede paa det Tidspunkt vel funderet. Stor-Lockouten i 1899 havde givet Stødet til Skabelse

af flere kooperative Haandværkerselskaber, og Starten af Bryggeriet »Stjernen«, der skete i 1902, »laa i Luften«.

Over for Offentligheden agiterede man for Sagen, bl. a. gennem Avisartikler, og som et Eksempel herpaa skal citeres Indledningen til en saadan Artikel, der set med Nutidens Øjne tager sig noget drastisk ud. Den var saalydende:

»Paa alle Omraader, hvor Privatkapitalen udbytter den arbejdende Befolkning direkte ved at fordyre dens Livsfornødenheder mere end nødvendigt, søger de organiserede Arbejdere at danne kooperative Forretninger for igennem disse at regulere Varnes Pris. En Række af saadanne Forretninger har alt i længere Tid med Held optaget Konkurrencen med de private Foretagender, saaledes Arbejdernes Fællesbagerier rundt i Landet, Bryggerier, Forbrugsforeninger o. l. Men paa et Felt har man hidtil ladet sig byde alt uden Kritik, nemlig paa Forsikringsvæsenets Omraade.

Gang efter Gang har vore Blade afklædt de periodisk opdukkende Geschäft-Sygekasser som de reneste Humbugs- og Udbytter-Foretagender, men Folkeforsikringsanstalterne, der sluger langt større Administrationsudgifter end hine, har man ganske roligt ladet være i Fred, ja, har endog betegnet dem

P. Knudsen,
Repræsentantskabets Formand 1903—1911.

som »filantropiske« Foretagender. Men hvad vilde man sige om en Sygekasse eller en Fagforening, der brugte *over Halvparten af det indkomne Kontingent* til Administration? Man vilde vist snart frabede sig den Slags »velgørende« Institutioner. Men det er netop dette, de bestaaende Folkeforsikringer gør. De bruger helt op til 60 Procent. — Ingen Brødfabrikant fordyrer Brødet for Befolkningen i den Grad, ingen af de saakaldte »Ringe« fordyrer noget Produkt i den Grad, som de bestaaende Folkeforsikringer fordyrer Livsforsikringen for Smaa-folk.«

Man havde tænkt sig at paabegynde Virksomheden allerede 1. September 1901, men det viste sig hurtigt at være umuligt. I første Omgang fik Udvalget kun Bemyndigelse til at søge Andelskapitalen tegnet, og det gik ikke særlig stærkt. Man sendte Cirkulærer til alle Fagforbund, Fællesorganisationer og københavnske Fagforeninger og Sygekasser, og en Del tegnede sig ogsaa, men langtfra nok til, at Sagen kunde realiseres.

Netop som man var ved at skrinlægge Tanken — i hvert Fald indtil videre — viste der sig en ny Mulighed, den, der senere blev til en Realitet.

I et Cirkulære til Organisationerne fra Juli 1903 gives en Redegørelse for Udviklingen, og det hedder deri:

»I September Maaned 1901 udsendte undertegnede Fællesudvalg for Oprettelsen af et Livsforsikrings-selskab inden for Arbejdernes Organisationer, nedsat af De samvirkende Fagforbund i Danmark og De samvirkende Sygekassers Fællesrepræsentation, et Cirkulære til de københavnske Fagforeninger og Sygekasser, hvori Udvalget indbød disse til at tegne Garantikapital i et af Udvalget projekteret Livsforsikrings-selskab.

Indtil Maj 1902 havde 29 Foreninger fulgt Udvalgets Opfordring og tegnet en Garantikapital paa tilsammen 24.000 Kr. Da der imidlertid i Følge de udarbejdede Statutter skulde tegnes 100.000 Kr., før Selskabet kunde træde i Virksomhed, maatte Udvalget foreløbig lade Sagen hvile.

Grundene til, at saa mange Foreninger holdt sig tilbage ved Tegningen har vel været forskellige, men Udvalget fik dog den bestemte Opfattelse, at man inden for Arbejdernes Kreds var bange for, at Foretagendet var for stort anlagt, og at man her vilde komme til at betræde Veje, som ingen af os var rigtig hjemme paa. Og denne Tvivl over for Foretagendet forøgedes ved, at det var umuligt for

Udvalget at fremlægge *Tarifferne*, hvormed Selskabet skulde arbejde, og ad denne Vej *overbevis*e Foreningerne om, at Arbejdernes Livsforsikrings-selskab virkelig kunde tegne billigere Forsikringer end de alt bestaaende Folkeforsikrings-selskaber, fordi *Tarifferne* først vilde kunne bekostes, naar man havde *Sikkerhed* for, at Foreningerne vilde støtte Sagen.

Udvalget opgav imidlertid ikke Sagen, men søgte, belært af Erfaringen, at slaa ind paa nye Veje for at naa Maalet, Oprettelsen af et Livsforsikrings-selskab for Arbejdere, der kunde tegne Forsikringer for disse paa billigst mulige Betingelser, overbevist som Udvalget var om, at der maatte kunne træffes en Ordning, hvorved der kunde tilbydes Arbejderne Livsforsikring til langt billigere Præmier end dem, de bestaaende Folkeforsikrings-selskaber beregner sig.

Tanken henleddes da under Forhandlingernes Gang paa at entrene med Statsanstalten for Livsforsikring, idet man gik ud fra, at denne Anstalt maatte have Interesse af, at saa mange som mulig kom ind under denne af Staten drevne Livsforsikring, og at man saaledes her turde gøre Regning paa Støtte til Gennemførelse af vor Plan.

Disse Forhaabninger skuffedes da heller ikke. Bestyrelsen for Statsanstalten erklærede sig straks rede til at være Udvalget behjælpelig med at finde en Form, hvorunder Arbejderne kunde indsikres i denne og dog bibeholde den Form for Indbetaling af Præmier, der benyttes af Folkeforsikringsanstalterne (ugentlige Indbetalinger med Restancefrist o. l.), og Udvalget har al Grund til allerede nu at bringe Bestyrelsen for Statsanstalten en Tak for den Imødekommenhed, der under Forhandlingerne er vist os, hvorved det er bleven muligt at overvinde de talrige Vanskeligheder, som Loven om Statsanstalten lagde i Vejen for Sagens Realitet.

Af medfølgende Eksemplarer af Statutter og Kontrakt med Statsanstalten vil det ses, hvorledes Udvalget i Forbindelse med Bestyrelsen for Statsanstalten tænker sig Sagen ordnet, saaledes at Statsanstalten optræder som *Genforsikringsanstalt* for vort Selskab. Derved opnaar man, at Arbejderne faar deres eget Selskab, som de selv kan lede igennem deres valgte Tillidsmænd, og at *al Risiko ved Forsikringerne lægges over paa Statsanstalten*. Endvidere følger Selskabets *Tariffer*, saaledes at det bliver muligt for Foreningerne at overbevise sig om, at Arbejdernes Livsforsikrings-selskab kan tegne Forsikringerne billigere end de bestaaende Folkeforsikringsanstalter.

Ved det tidligere Projekt, som Udvalget fremsatte for Foreningerne, var Garantikapitalen som før omtalt fastsat til 100.000 Kr. i Andele à 200 Kr., hvoraf dog kun en Trediedel skulde indbetales

kontant, medens Foreningerne garanterede for de to Trediedele. Efter den her fremsatte Plan har Selskabet ingen Forsikringsrisiko og derfor ingen Brug for Garanti, men kun for *en Driftskapital*, der i Statutterne er fastsat til 10.000 Kr. i Andele à 66 Kr. Udvalget tillader sig derfor at anbefale Fagforeningerne og Sygekasserne at tegne og indbetale til Udvalgets Kasserer, efter Behag og økonomisk Evne, en eller flere Andele i Foretagendet.

De Foreninger, der har tegnet Garantikapital efter den tidligere Plan, anmoder vi om at lade den indbetalte Sum eller, hvor denne endnu ikke er indbetalt, den Sum, der i Følge de tidligere Statutter skulde indbetales kontant, overgaa til Andele efter den ny Plan.«

Det kan anføres, at den første Begyndelse til en Forbindelse med Statsanstalten for Livsforsikring skabtes af den senere Undervisningsminister Fru Nina Bang, der førte den første Samtale om Sagen med Statsanstaltens nuværende Direktør, Dr. phil. Lars Iversen, der dengang var ansat i Statsanstaltens Begerkontor.

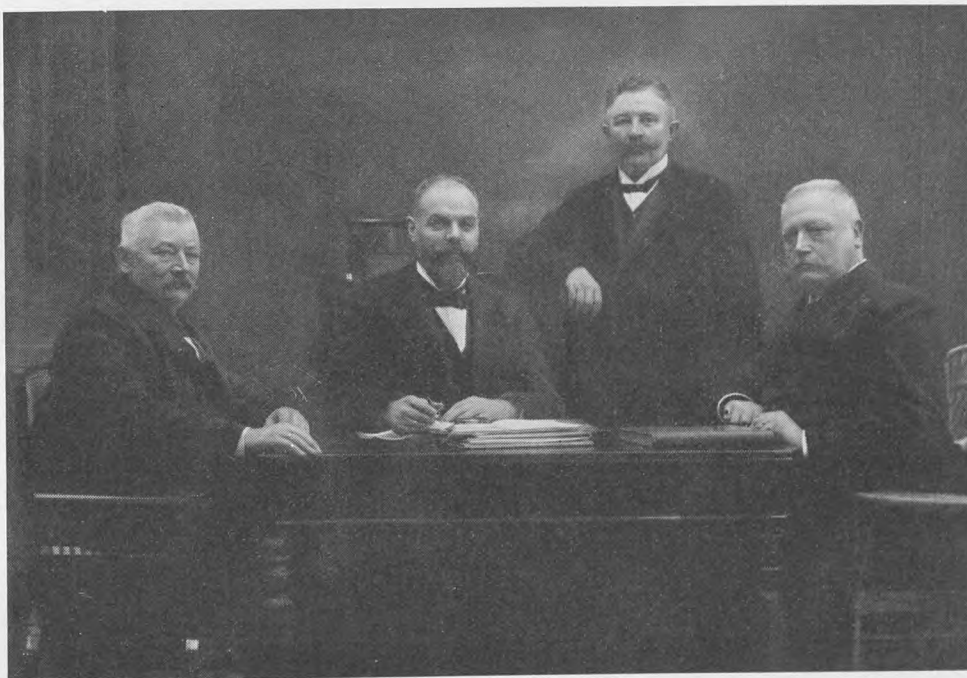
Til det noget mærkelige Beløb — 66 Kr. — som Andelene var sat til, skal bemærkes, at det sikkert er valgt af Hensyn til de Tredie-

dele af 200 Kr., som allerede var indbetalt af en Del Foreninger, der saaledes kunde lade disse Beløb blive staaende som hele Andele i Selskabet.

Af det Forslag til Statutter, der var udarbejdet, fremgik Selskabets Formaal af § 2, hvori det hed:

»Selskabet har til Formaal særlig blandt Landets Arbejderstand at tegne Forsikringer paa de for denne gunstigste Betingelser og søger sit Formaal naaet ved at være et Led imellem de Forsikrings-søgende, der ønske at indbetale deres Præmier i ugentlige Rater, og Statsanstalten for Livsforsikring, i hvilken Anstalt derfor alle Selskabets Forsikringer skulde være genforsikrede til deres fulde Beløb.«

Iøvrigt viste Statutterne, at det var Hensigten at tegne livsvarige Livsforsikringer og Livsforsikringer med Udbetaling i levende Live samt Børneforsikring paa Forsørgerens Liv. Det var en Betingelse for Optagelsen i Selskabet, at paagældende var mellem 15 og 60 Aar, og paa samme Persons Liv kunde højst tegnes 5.000 Kr. Forsikringerne tegne-

Forretningsudvalget 1913.

Fra venstre: N. P. Christensen, Vald. Olsen, V. Petersen Arup og R. P. Daugstrup.

des kun mod Afgivelse af Lægeattest, der ikke skulde betales af forsikringsøgende; til Gengæld var Forsikringerne straks gyldige med deres fulde Beløb, saaledes at man undgik de Kærensbestemmelser, der ellers var almindelige ved Tegning af Folkeforsikringer. Ved Selvmord udbetaltes som Hovedregel kun Forsikringens Tilbagekøbsværdi, men der var dog Mulighed for større Udbetaling, ja »i særegne Tilfælde endog Forsikringens fulde Beløb«. Om Bonus hed det lakonisk: »Den Bonus, som Selskabet maatte modtage af Statsanstalten, udbetales kontant til de forsikrede.« Bag denne kortfattede Paragraf skjulte sig en af de betydeligste Fordele, idet Selskabets forsikrede som Følge af den blev

delagtige i Statsanstaltens 5-aarige Bonus-udbetalinger.

Dette Projekt synes at have haft Organisationernes Interesse, idet man allerede 3 Maaneder senere kunde afholde Selskabets stiftende Generalforsamling. Paa den aflagde Vald. Olsen Beretning om Udvalgets hidtidige Arbejde i Overensstemmelse med det foran skildrede og meddelte, at Driftskapitalen paa 10.000 Kr. var fuldt tegnet — ja endda overtegnet. Udvalgets Virksomhed saavel som Statutter og Overenskomst med Statsanstalten for Livsforsikring blev enstemmigt godkendt.

Til det af 20 Medlemmer bestaaende Repræsentantskab valgtes følgende:

Sekretær Vald. Olsen	med 107 St.
Folketingsmand P. Knudsen ...	— 98 -
Borgerrepr. R. P. Daugstrup ...	— 97 -
Folketingsmand C. M. Olsen ...	— 94 -
Redaktør Th. Stauning	— 84 -
Borgerrepr. Chr. Christiansen ..	— 82 -
Borgerrepr. Fr. Andersen	— 78 -
Landstingsmand C. C. Andersen	— 77 -
Kasserer Em. Svendsen	— 76 -
Forretningsfører H. P. Lassen ..	— 73 -
Forretningsf. V. Petersen Arup	— 72 -
Forretningsfører C. F. Madsen ..	— 67 -
Forretningsfører J. J. Møller...	— 66 -
Redaktør G. Chr. Olsen	— 62 -
Snedker N. P. Christensen	— 61 -
Typograf Gustav Clausen	— 56 -
Sekretær Jørgen Jørgensen.....	— 55 -
Skibstømrer C. Christensen.....	— 55 -
Maler H. P. Jensen	— 49 -
Maskinist V. Stilling	— 46 -

Til Revisorer valgtes:

Forretningsfører Carl Gran.....	med 79 St.
Sekretær Niels Lundbye	— 59 -
Arbejdsmand Chr. Jensen	— 34 -

Ugedagen derpaa samledes Repræsentantskabet til sit første Møde, og paa dette valgtes Vald. Olsen til Selskabets Forretningsfører. Til Forretningsudvalget valgtes: R. P. Daugstrup, V. Petersen Arup og N. P. Chri-

Nr. Farimagsgade 47.

Her havde Selskabet sit første Kontor paa 3. Sal til Gaarden (Social-Demokratens Bygning) fra 1903—1910.

stensen. Formand for Repræsentantskabet blev P. Knudsen.

Fire Uger efter holdt Repræsentantskabet sit andet Møde, og paa dette blev det meddelt, at Forretningsføreren overtog sin Funktion fra 15. November. Fra samme Dag var der lejet Kontorlokaler i »Social-Demokraten«s Bygning, Nr. Farimagsgade 47 paa 3. Sal — et enkelt lille Lokale, der med Lys og Varme kostede 300 Kr. i aarlig Leje. Det blev oplyst, at der var bestilt Telefon, Kontormøbler, Stemples til Tillidsmændene, Kvitte-ringsmærker og en Del Tryksager.

Nu var »Kanonerne« kørt i Stilling. »Slaget« kunde begynde.

Den første Forsikring i Selskabet tegnedes den 7. December 1903, og i Løbet af December Maaned tegnedes ialt 11 Forsikringer. Efterhaanden kom der noget mere Fart i Arbejdet, men det var sikkert en Skuffelse for dem, der havde været ivrige for Sagens Gennemførelse, at det ikke gik meget stærkere. Man havde, som det ogsaa fremgaar af foranstaaende historiske Udredning, regnet med, at man straks kunde sikre sig et betydeligt Antal Medarbejdere i de Tillidsmænd, som Fagforeninger og Sygekasser benyttede i deres Virksomhed. Denne Antagelse slog imidlertid ganske fejl. Paa samme Maade viste det sig hurtigt, at Arbejderne i Almindelighed ikke af egen Drift sluttede sig til Selskabet, og her led man altsaa ogsaa en Skuffelse.

Til Ros for Selskabets Ledelse skal det siges, at man ikke lod sig slaa ned af denne Modgang. Det gælder især Forretningsføreren, Vald. Olsen, der personlig lagde megen Energi for Dagen. Han satte sig ikke forment til Rette i Direktørstolen for at modtage de forsikringssøgende — nej, han opsøgte dem, hvor de var at finde, og det var et betydeligt Antal af de i Begyndelsen tegnede Forsikringer, han tog paa sin Kappe. Han præsterede det Kunststykke at forene Chef, Kontorpersonale, Agent og Inkassator i samme Person. Og naar Kontoret krævede mere Pasning, end han kunde overkomme, maatte hans Hustru træde hjælpende til.

I Protokollen over Repræsentantskabets 3.

Møde nævnes de Vanskeligheder, der er opstaaet, men med en Tilføjelse præget af sund Optimisme; vi citerer:

»Beregningen med, at Fagforeningerne skulde tegne Forsikringer var slaaet noget fejl, men vore Forsikringer var ogsaa vanskeligere at tegne end f. Eks. Folkeforsikringens, der tegnede uden Helbredsattest og Daabsattest.

Resultatet var dog ikke saa daarligt, som det ved første Øjekast saa ud til, da der dog var tegnet over en Forsikring daglig. Dette Resultat ansaa Taleren for en ret god Begyndelse, da vi næppe nogensinde naaede over 5 Forsikringer daglig, og 3 Forsikringer var tilstrækkeligt for at faa Balance i Regnskabet.«

Til Sammenligning kan anføres, at Selskabet i 1942 tegnede ca. 25 Forsikringer daglig.

Paa samme Møde vedtog man at forhøje de Provisioner, der ydedes for Tegning af Forsikringer. De havde fra Begyndelsen været 5 % af Forsikringssummen og ændredes nu til 6 % for Livsforsikringer og 7 % for Kapitalforsikringer. (For Inkassationen ydedes som hidtil 5 %.) Motiveringen for Forhøjelsen var, at det var vanskeligt at faa Agenter til de mindre Provisioner, der var lavere end andre Selskabers. Allerede den 7. Juli 1904 ændredes Provisionerne igen, og nu gik man over til at stille Provisionen i Forhold til Ugepræmien i Stedet for til Forsikringssummen. Det vedtoges, at Tegningsprovisionen fremtidig skulde være 5, 7 og 9 Ugepræmier, henholdsvis naar Forsikringstiden var indtil 16 Aar, 16—26 Aar og over 26 Aar. Dette Princip har siden været fastholdt, men Satserne er undergaaet adskillige Ændringer og er nu væsentlig højere end forannævnte.

Fra mange Sider var man ude efter det ny-startede Selskab. En af de Ting, man fra Modstandernes Side oftest kørte frem med, var Selskabets Krav om Lægeundersøgelse ved Tegning af Livsforsikringer, idet man hævdede, at det var forkert at sammenligne saadanne Forsikringer med dem, der tegnede af de private Folkeforsikringsselskaber uden Lægeundersøgelse. Der førtes i de første Aar en ofte meget livlig Bladpolemik om dette og andre Forhold, der kunde give An-

ledning til en Sammenligning mellem Arbejdernes Livsforsikring og private Selskaber.

Det var afgjort en Svæghed, at Forsikringerne ikke kunde tegnes uden Lægeundersøgelse, og det var som foran anført ogsaa saaledes, at Kravet om Lægeundersøgelse vanskeliggjorde Akkvissionsarbejdet. Man kom derfor ogsaa hurtigt ind paa Forsøg paa at faa gennemført Forsikringstegning uden Lægeundersøgelse. Allerede paa et Repræsentantskabsmøde den 17. Marts 1904 vedtog man et Forslag om Indførelse af en ny Forsikringsart, der ikke krævede Lægeattest. Det var en Betingelse for Forsikringssummens Udbetaling, at man oplevede Forsikringstidens Udløb, men døde man forinden, udbetaltes fra 50 til 300 Ugepræmier; ved Død i det første Forsikringsaar udbetaltes dog intet. Paa et Repræsentantskabsmøde den 18. Oktober samme Aar vedtoges et Forslag om Indførelse af en Konfirmationsforsikring uden Lægeundersøgelse. Efter denne kunde der for Børn indtil deres 9. Aar tegnes Forsikring med Udbetaling ved Konfirmationsalderen og med en delvis Tilbagebetaling af Præ-

Th. Stauning,

Repræsentantskabets Formand 1911—1924.

mierne ved Død forinden. Ved Forsørgerens Død efter mindst 3 Aars Forsikringstid gaves en Fripolice for de indbetalte Præmier.

Andre Forsikringsformer kom senere til, som vi siden skal høre om.

Selskabet var ikke et Aar gammelt, da Livsforsikringsloven i 1904 blev vedtaget af Rigsdagen. Denne Lov gennemførte for første Gang et Tilsyn med de bestaaende Livsforsikringsselskaber, og den fik stor Betydning for dansk Livsforsikrings fremtidige Udvikling. Sammen med Statsanstalten var Arbejdernes Livsforsikring undtaget fra Tilsynet, men for vort Vedkommende paa Betingelse af, at Statsanstalten førte det fornødne Tilsyn med Selskabet. Dette er siden foregaaet dels ved, at enhver Police, Selskabet udsteder, er forsynet med en Paategning fra Statsanstalten om Genforsikringsforholdet, dels ved en af Statsanstalten udnævnt Kontrollør, der udøver sin Virksomhed paa Grundlag af Selskabets Bøger m. v. Honoraret for Kontrollørarbejdet blev betalt af Selskabet indtil 1939, da Statsanstalten overtog denne Udgift.

Ikke et halvt Aar efter Starten fremkom fra Forretningsføreren et Forslag om at optage Tegning af Ulykkesforsikringer til »Nordisk Ulykkesforsikringsselskab« i Henhold til en udarbejdet Kontrakt. Dette Forslag medførte en længere Debat i Repræsentantskabet, og det viste sig, at der var overvejende Stemning derimod blandt Repræsentantskabets Medlemmer. Der gjorde sig baade principielle og praktiske Indvendinger gældende, og Resultatet af Drøftelsen blev, at Sagen blev henlagt foreløbigt og henvist til fornyet Overvejelse af Forretningsudvalget. Der kom ikke mere ud af det Forslag. Under Diskussionen fremførtes fra en enkelt Side, at Tiden for Optagelse af ny Forsikringsformer nok vilde komme, og at det da sikkert vilde være klogt at slaa ind paa Brandforsikring, som var den mest benyttede Forsikringsbranche blandt Arbejderne. Forretningsfører Vald. Olsen, der var gaaet meget varmt ind for Forslaget om Tegning af Ulykkesforsikringer, syntes ikke om denne Tanke, der da heller aldrig blev praktiseret.

De første Ændringer i Selskabets Statutter foretoges paa en Generalforsamling den 9. November 1904. De fleste var en Følge af de foran omtalte ny Forsikringsarter, der var indført, og derudover var den vigtigste Ændring et Forslag om at udvide Driftskapitalen fra 10.000 Kr. til 20.000 Kr. Forslaget motiveredes af Forretningsføreren med, at Forudsætningen om, at Fagforeningernes og Sygekassernes Tillidsmænd skulde medvirke ved Tegningsarbejdet, var slaaet fejl, samt det i H. t. Livsforsikringsloven nedsatte Forsikringsraads Ønske om et Reservefond for Selskabet. Forslaget om Driftskapitalens Udvidelse vedtoges, men man naaede ikke længere end til at faa tegnet 14.652 Kr., hvilket imidlertid ogsaa har været tilstrækkeligt for Selskabet.

Den næste Statutændring foretoges paa en Generalforsamling den 3. April 1906, og den angik kun een Paragraf, nemlig den, der bestemte, hvor stort et Udbytte der skulde kunne udbetales til Andelshaverne. Der var til sikret disse 4 % Rente, men de kunde derudover, naar Overskuddet blev tilstrækkelig stort, opnaa yderligere indtil 4 % i Udbytte. Den sidste Bestemmelse, der aldrig havde virket, blev strøget ved denne Lejlighed. Motiveringen for Ændringen var, at den oprindelige Bestemmelse havde virket hindrende for Gennemførelse af en særlig Lov om Stempelfrihed for Selskabets Policier. Denne Stempelfrihed opnaaedes da ogsaa kort Tid efter, og den kom til at omfatte alle Livsforsikringspolicer paa indtil 1.000 Kr., altsaa ogsaa private Selskaber; Loven bemyndigede samtidig Finansministeren til »paa visse Betingelser at meddele Stempelfrihed til Foreninger eller Selskaber, der have til Formaal at gøre det lettere for Folk af den arbejdende Klasse at tegne og vedligeholde Livs-, Ulykkes- og Spareforsikringer.«

Et betydeligt Fremskridt gennemførtes fra 1. Januar 1907, idet Selskabet da paabegyndte Tegning af egentlige Livsforsikringer uden Lægeundersøgelse (Karensforsikringer). Det var en i 1906 foretagen Ændring i Lov om Statsanstalten for Livsforsikring, der mulig-

gjorde dette. Den store Sukces, man havde ventet, blev det imidlertid ikke, og det anføres bl. a. som Begrundelse herfor, at Agenterne, der var vænnet til at tegne Forsikringer med Helbredsattest, hellere vilde fortsætte med Tegningen af disse; en medvirkende Aarsag af større Betydning har det sikkert været, at Karensforsikringerne var knap saa gunstige for de forsikrede som Lægeforsikringerne. Disse sidste har da ogsaa udgjort en væsentlig Part af de tegnede Livsforsikringer lige til 1939, og Aaret efter (fra 1. Maj 1940) gik Selskabet helt bort fra Tegningen af Lægeforsikringer. Saa mange Aar skulde der altsaa gaa, før Selskabet fik gennemført sit helt naturlige Arbejdsgrundlag.

I 1908 foretoges en Del ret gennemgribende Ændringer i Selskabets Overenskomst med Statsanstalten. Man var nu fuldstændig klar over, at det Grundlag, man havde ment at kunne bygge Selskabet paa, nemlig Fagforeningernes og Sygekassernes Tillidsmænd, hvorved en egentlig Agentstab kunde undgaas, maatte forlades, og dette var i Realiteten allerede sket. Det Agentsystem, man der-

Fr. Andersen,
Repræsentantskabets Formand 1924—1936.

efter havde maattet benytte sig af, var imidlertid — saa sparsommeligt det end var anlagt — for dyrt for de Driftsindtægter, der var reserveret ved Starten, og Ændringerne gik fortrinsvis ud paa at skabe Mulighederne for et bedre økonomisk Resultat for Selskabet. Dette opnaaedes ogsaa, og det var yderst værdifuldt under de forøgede økonomiske Krav, der stilledes til Selskabet under den faa Aar senere rasende Verdenskrig. De deraf følgende Statutændringer gennemførtes paa en Generalforsamling den 8. Juli 1909, men da havde man arbejdet efter de ny Tariffer i omtrent 1 Aar; naar det var muligt, skyldtes det, at Hovedspørgsmaalet ikke fordrede Statutændringer, saaledes at disse kun omfattede mindre betydende Enkeltheder.

I en længere Aarrække herefter foretoges kun ganske enkelte og lidt betydende Ændringer i Selskabets Overenskomst med Statsanstalten og Statutterne, idet man først i 1920 paany maatte skride til gennemgribende Forandringer. Det var Verdenskrigens Virkninger paa Økonomien, der stærkest motiverede disse, der dog ikke blev særlig omfattende, naar Omkostningsniveauets stærke Stigning toges i Betragtning. Kun Lægeforsikringerne ændredes til Ugunst for de forsikrede, dog ikke mere, end at de stadig gav en noget større Forsikringssum end Forsikringer uden Lægeundersøgelse for den samme Præmie. Iøvrigt opnaaedes der nogle Forbedringer i den økonomiske Forbindelse med Statsanstalten vedrørende de alt tegnede Forsikringer, og disse to Ting tilsammen var tilstrækkeligt til at ride den Storm af, som Efterkrigstidens økonomiske Forhold var for Selskabet.

Lejligheden benyttedes til en Rentrykning af Selskabets Statutter, i hvilke der desuden foretoges nogle Ændringer, bl. a. ændredes Navnet fra »Arbejdernes Livsforsikringsselskab« til »A/S Arbejdernes Livsforsikring«. Endvidere nedsattes Repræsentantskabsmedlemmernes Antal fra 20 til 18. I Karensbetingelserne indførtes en lille Forbedring, hvorefter der ved Dødsfald i det første Forsikringsaar kun udbetaltes de indbetalte Præmier (som hidtil), i det andet Forsikringsaar

Halvdelen af Forsikringssummen (hidtil $\frac{1}{3}$) og derefter hele Forsikringssummen (hidtil kun $\frac{2}{3}$ i 3. Forsikringsaar). Samtidig fastsattes Maksimumssummen for Karensforsikringer til 2500 Kr. (den var i 1909 nedsat til 1500 Kr.). De ny Statutter vedtoges endegyldigt paa en Generalforsamling den 2. August 1920.

I Slutningen af 1920 kommer Spørgsmaalet om at optage Tegning af Skadesforsikringer til Behandling i Repræsentantskabet. Foranledningen er den, at en Del af Selskabets Agenter har forespurgt, om det kan billiges, at de tegner Skadesforsikringer til det i 1912 i Randers stiftede gensidige Arbejdernes Brandforsikring. I Løbet af de Forhandlinger, der paa den Foranledning blev ført mellem Forretningsfører Vald. Olsen og Ledelsen for Arbejdernes Brandforsikring, anmodede sidstnævnte om Samarbejde, eventuelt Sammenslutning, med vort Selskab. Efter en nærmere Undersøgelse af Forholdene anbefalede Vald. Olsen at afvise denne Henvendelse, ligesom man i det hele ikke ønskede at have noget med Arbejdernes Brandforsikring at gøre. Da Arbejderkooperationen nogle Aar senere ønskede Sammenslutning mellem Arbejdernes Brandforsikring og Dansk kooperativ Assurance, blev dette ikke til noget paa Grund af Modstand fra Randers Selskabets Side. Arbejdernes Brandforsikring i Randers er iøvrigt i 1935 udelukket fra Medlemsskab i Det kooperative Fællesforbund, og Dansk kooperativ Assurance er det eneste anerkendte kooperative Selskab inden for Skadesforsikringen.

Den 7. August 1922 vedtog Rigsdagen den ny Lov om Aldersrente til Afløsning af Loven om Alderdomsunderstøttelse. Denne Lov gav Stødet til Indførelse af en ny Forsikringsform, idet Loven som bekendt tillod en vis aarlig Indtægt uden Afkortning i Aldersrenten, og den ny Forsikringsform skulde tjene til at sikre et saa stort aarligt Beløb, som Loven tillod. Det var altsaa en opsat Livrente, der var Tale om. Forventningerne til denne Forsikringsform blev imidlertid langt fra opfyldt, idet det viste sig, at den absolut ikke slog an

i Arbejderkredse. Der blev ialt kun tegnet godt et halvt Hundrede Forsikringer, og man er forlængst ophørt med Nytegningen af disse Forsikringer.

I 1925 sker der paany Ændringer i Selskabets Statutter. Det drejede sig om tre Ting:

1. En Forøgelse af Drifts- og Garantikapitalen til 25.000 Kr. ved Overførelse af 10.348 Kr. fra Reservefonden.
2. Sletning af en Bestemmelse om Præmiefritagelse ved Invaliditet, da Statsanstalten havde paataget sig denne Forpligtelse for de i Selskabet tegnede Forsikringer.
3. En Ændring i Bestemmelserne om Fordeling af Regnskabs Overskud, saaledes at Restancefonden fremtidig kun forøges med 4 % aarlig Rente (hidtil indtil $\frac{1}{3}$ af Overskuddet), medens Resten af Overskuddet henlægges til Reservefonden.

Den af Rigsdagen i 1930 vedtagne Lov om Forsikringsaftaler og de i November 1931 i den Anledning foretagne Ændringer i Loven om Statsanstalten for Livsforsikring bevirkede, at Selskabet maatte ændre sine Vedtægter pr. 1. Januar 1932. Foruden en Del mindre og redaktionelle Ændringer skete der den meget væsentlige Ændring, at Karensbestemmelserne bortfaldt for de af Selskabet tegnede Livsforsikringer uden Lægeundersøgelse, der herefter straks var i Kraft med deres fulde Beløb ligesom Lægeforsikringerne. En anden ny Ting var Præmiefritagelse som Følge af forbigaaende Erhvervs- og Arbejdsudygtighed af udover 3 Maaneders Varighed. Inden de ny Statutter blev optrykt, vedtoges i Juni 1932 en ny Udvidelse af Drifts- og Garantikapitalen med 35.000 Kr. (som overførtes fra Reservefonden) til 60.000 Kr.

Næste Gang, Ændringer foretoges i Selskabets Statutter, var pr. 1. Januar 1937. Det drejede sig denne Gang om Skærpelse af Bestemmelserne om Afgivelse af urigtige Helbredsoplysninger, om nogle Tillægspræmie-Bestemmelser og om Selvmords-Bestemmelsen. Denne sidste blev affattet saaledes, at Selskabet helt er fri for Ansvar, hvis Forsik-

ringen ikke har været uafbrudt i Kraft de sidste 2 Aar, før forsikrede berøver sig Livet.

Siden 1920 var der ikke foretaget Ændringer i Selskabets Tarifmateriale paa Trods af, at der i den forløbne Periode var sket adskillige Ændringer i de økonomiske Vilkaar for Selskabets Medarbejdere, hvilket havde medført et stærkt stigende Omkostningsniveau. Det blev da aabenbart, at det hidtil gældende Grundlag ikke længere var bæredygtigt. Efter lange og indgaaende Forhandlinger med Statsanstalten gennemførtes derfor fra 1. Maj 1940 ny Tariffer for Selskabet. Forsikringssummerne blev for livsvarige Forsikringer som Regel noget større for samme Præmie og for Livsforsikringer med Udbetaling i levende Live omtrent de samme som i Selskabets hidtil gældende Tarif uden Lægeundersøgel-

Dosseringen 4.

Her havde Selskabet sit andet Kontor fra 1910—1925.

se. Naar der alligevel blev en økonomisk Forbedring for Selskabet, skyldes det dels Overgangen til et gunstigere Dødeligheds- og Rentegrundlag og dels, at Bonus blev lidt forringet. Samtidig skete den principielle Forandring, at Selskabet gik over til kun at tegne Forsikringer uden Lægeundersøgelse — bortset fra de faa Tilfælde, hvor forsikringssoğendes Helbredstilstand gør Lægeundersøgelse paakrævet.

Naar Selskabet saa relativt ofte har maattet ændre i sine Tariffer, skyldes det, at man altid har fulgt det Princip ikke at angribe den Del af Præmien, der skal dække Forsikringsydelserne, til Fordel for Drifts- og Anskaffelsesudgifterne. Dette har medført, at Henlæggelserne til Bonus i Perioder, hvor Selskabets Økonomi var mindre god, har været ganske uberørt heraf, og det har været en betydelig Fordel for de forsikrede. I private Selskaber sondres ikke paa samme Maade mellem de to Dele af Præmien, og hvis Selskabet havde benyttet de private Selskabers Metoder, havde Tarifændringer ikke været nødvendige, men det var saa til Gengæld gaaet ud over den Bonus, der tilkom de forsikrede. Selskabet har i Kraft heraf heller ikke været fristet til en dyrere Administration end rimeligt, og selv om det har bevirket en meget langsommere Udvikling af Selskabet end ellers muligt, er der ingen Grund til at fortryde denne Indstilling.

Det er forøvrigt ogsaa en Følge heraf, at Selskabet har kunnet arbejde med Forsikringsbetingelser, der har været gunstigere for de forsikrede end andre Folkeforsikrings-selskabers. Dette gælder først og fremmest Reglerne om Tilbagekøb og de deraf følgende Regler om Belaaning. Medens det er almindeligt i Folkeforsikringen at fastsætte et vist Aaremaal, hvori Forsikringen skal have været i Kraft, for at Tilbagekøbsværdi kan komme til Udbetaling, har vort Selskab fulgt den Regel, at Tilbagekøbsværdi udbetales, saa snart en saadan er forekommet. I private Selskaber er det ikke ualmindeligt, at Forsikringen skal være betalt i 5 Aar, før Tilbagekøbsværdi udbetales; hos os begynder Til-

bagekøbsværdien paa et Tidspunkt, der er afhængig af Præmiebetalingstidens og Forsikringstidens Længde, og det vil i Praksis sige, at de korteste Forsikringer (under 10 Aar) opnaar Værdi allerede efter 1 Aars Præmiebetaling, medens de længere faar Værdi efter 1½, 2, 2½, 3 og 3½ Aars Præmiebetaling. Kun undtagelsesvis forekommer saa langvarige Forsikringer, at der skal være betalt mere end 3½ Aar, før Tilbagekøbsværdi opnaas. Hertil kommer vore Bestemmelser om Bonus, der er saa gunstige, at denne ogsaa udbetales ved Udbetaling af Tilbagekøbsværdi, uanset at Forsikringen kun er betalt for de forannævnte kortere Aaremaal. Det førende Folkeforsikrings-selskab har en stadig gældende Bestemmelse, hvorefter forsikrede, der ophæver deres Police inden Præmiebetalingstidens Ophør eller forlanger Fri-police, mister Retten til Bonus, og her gælder ingen Tidsbegrænsning, idet Bestemmelsen gælder, uanset hvor længe der iøvrigt er betalt Præmie. Indtil for kort Tid siden havde samme Selskab den Regel, at Bonus ikke kom til Udbetaling, dersom forsikrede afgik ved Døden, inden 10 Aars Præmie var betalt, men denne Regel er nu ændret til, at 3 Maaneders Præmie skal være betalt for at faa Bonus udbetalt ved Dødsfald. Vi har ikke haft nogen Begrænsning af denne Art siden 1920, og før den Tid var den mildere.

Nævnte Selskab har i de senere Aar foretaget flere Ændringer i Forsikringsbetingelserne, der er gjort lempeligere over for de forsikrede og derved helt eller delvis er blevet lig vore allerede gældende Betingelser. Det er næppe for meget sagt, at vort Selskabs Stilling har været medvirkende hertil, og det gælder altsaa paa Livsforsikringens Omraade som paa andre Omraader af det økonomiske Liv, hvor Kooperationen gør en Indsats, at de bedre Vilkaar, Kooperationen byder, ikke alene kommer dem til Gode, der slutter sig til det kooperative Foretagende, men mange faar deres Vilkaar forbedrede i private Virksomheder, mer eller mindre som Følge af Kooperationens gode Eksempel.

For nogle Aar siden indeholdt Dagspressen lange Artikler om den Udbytning, fattige Mennesker var udsat for af Aagerkarle, der belaante Folkeforsikringspolicer, som ikke kunde belaaes i Selskabet, hvor Forsikringen var tegnet. De forsikrede i Arbejdernes Livsforsikring har aldrig behøvet at gaa den Vej, naar de i en Nødssituation havde Brug for at gøre en Forsikringspolice i Penge. Saa snart en Police har Tilbagekøbsværdi, kan den belaaes i Selskabet inden for Tilbagekøbsværdiens Beløb. Ogsaa paa dette Omraade tør vi rose os af at have været førende og eksempelgivende inden for Folkeforsikringen.

Hvis man i det hele vil forsøge en Vurdering af, om Selskabet har opfyldt den Mission, det mentes at have ved Starten, kan Svaret herpaa kun blive bekræftende. Ganske vist kunde den oprindelige Tanke om at arbejde uden et fordyrende Agentsystem ikke gennemføres, men man har paa ethvert Tidspunkt formaaet at drive Virksomheden under saadanne Forhold, at det er berettiget at sige, at

de forsikrede i Arbejdernes Livsforsikring har faaet mere for deres Penge, end hvis de havde anbragt dem i private Folkeforsikringsselskaber. Selv nu i 1943, hvor vore Omkostninger til Inkassatorer ligger paa Linje med de private Selskabers, kan vi sige, at man ikke i noget Folkeforsikringsselskab kan opnaa bedre Forsikringsvilkaar, taget som en Helhed, end i Arbejdernes Livsforsikring. Har Tilslutningen til Selskabet ikke været saa stærk som ønskeligt, tør vi altsaa rose os af, at det ikke er foraarsaget af, at vi har budt de forsikringsøgende for daarlige Vilkaar. De uheldige Forhold, som i 1903 kunde paa-vises inden for den private Folkeforsikringsvirksomhed, er i Aarenes Løb blevet regulerede i vid Udstrækning. Nu har Samfundets økonomiske Udvikling imidlertid naaet et Punkt, hvor det er berettiget at rejse Spørgsmaalet, om en Koncentration af al dansk Folkeforsikringsvirksomhed ikke er paa sin Plads, men derom i et andet Afsnit af dette Skrift.

Forretningsudvalget 1928.

Fra venstre: J. J. Møller, Vald. Olsen, M. Hørdum og Fr. Andersen.

Selskabets Udvikling talmæssig belyst

Omstaaende Tabeller er der givet en talmæssig Oversigt over visse Sider af Selskabets Virksomhed. Til disse Tal skal gives nogle kommenterende Oplysninger.

Vedrørende Tabel I:

Da Nytegningen af Forsikringer er en af de vigtigste Sider af Selskabets Virksomhed, har vi i denne Tabel den bedste Mulighed for en Oversigt over Udviklingen gennem de 40 Aar. Et hurtigt Overblik vil vise, at Udviklingen er foregaaet ujævnt. Efter en stigende Linie i Aarene til og med 1907 begynder et Fald i 1908, og dette naar sit Lavpunkt i 1910. Det er tydeligt, at den store Byggekrisse i disse Aar har spillet en stor Rolle. Da man var godt paa Vej til at have overvundet dette Tilbageslag, kom Verdenskrigens Udbrud i 1914 og gjorde sig mærkbart gældende paa Nytegningen. Først henimod Krigens Slutning naar man paany op med et Maksimum i 1919, men saa kommer Efterkrigs-aarenes økonomiske Vanskeligheder, der stærkest paavirkede Nytegningen i 1921 og 1922. I Løbet af faa Aar indhentes ikke alene det tabte, men man naar op paa Nytegnings-tal, der ligger væsentlig højere end tidligere. 1932 viser et Tilbageslag, der afgjort har Sammenhæng med den da hærgende økonomiske Krise. I Løbet af 30'erne foregaaer en ny væsentlig Stigning i Nytegningen sammenlignet med tidligere Perioders Maksimumstal. 1940 og 1941 paavirkes af den da udbrudte Storkrig med 1940 som det daar-

ligste af disse Aar; det er utvivlsomt Landets Besættelse, der har bevirket en forstaaelig Tilbageholdenhed m. H. t. Nytegning af Livsforsikringer. Det sidste Aar i Perioden giver et nyt kraftigt Spring opad — og der synes at være Udsigt til, at dette Niveau kan holdes — i hvert Fald i 1943.

Det bør iøvrigt bemærkes, at de Aar, hvor der er foretaget Udbetaling af Bonus, tegningsmæssigt er blevet paavirket heraf — bortset fra det første Bonusaar 1908. De øvrige Bonusaar har været 1913, 1918, 1923,

V. S. Petersen,
Repræsentantskabets Formand 1936—1943.

Tabel I: Nytegning

Aar	Antal	Ugepræmie	Forsikringssum
1903 } 1904 }	716	385,10	456.764
1905	1623	550,35	582.528
1906	2160	905,20	1.100.572
1907	2511	1.199,80	1.565.903
1908	2276	1.049,55	1.170.593
1909	1663	786,25	677.998
1910	1427	705,80	621.247
1911	2093	1.026,10	889.941
1912	2074	1.048,70	882.890
1903—1912	16543	7.656,85	7.948.436
1913	2449	1.179,90	979.716
1914	1587	697,15	552.878
1915	1761	767,25	581.138
1916	2119	938,25	703.943
1917	1872	924,70	681.291
1918	2533	1.503,25	1.196.514
1919	2670	2.363,85	2.071.675
1920	2125	2.195,90	1.897.577
1921	1163	1.030,65	841.005
1922	1341	986,55	754.520
1913—1922	19620	12.587,45	10.260.257
1923	1659	1.226,50	936.809
1924	1721	1.362,60	1.064.924
1925	2596	2.120,80	1.641.468
1926	3413	2.709,85	2.314.644
1927	3824	2.950,40	2.585.602
1928	4157	3.335,70	2.946.156
1929	3689	2.871,05	2.432.918
1930	3501	2.808,95	2.430.875
1931	3606	2.930,30	2.562.072
1932	3113	2.496,55	2.085.354
1923—1932	31279	24.812,70	21.000.822
1933	4049	3.389,55	2.950.754
1934	4561	3.986,40	3.513.232
1935	5627	5.019,35	4.426.841
1936	5777	5.192,00	4.539.124
1937	6299	5.781,05	4.975.454
1938	6101	5.511,10	4.540.278
1939	6726	5.956,35	4.829.110
1940	5086	4.360,45	3.454.919
1941	5821	5.181,90	4.191.324
1942	7647	7.369,10	6.017.472
1933—1942	57694	51.747,25	43.438.508

Tabel II: Afgang

Aar	Antal	Ugepræmie	Forsikringssum	Afgangen i % af Bestanden ultimo Aaret
1903 } 1904 }	4	2,50	1.792	0,4
1905	68	42,35	57.225	5,8
1906	329	113,10	146.858	7,5
1907	587	252,85	378.846	12,0
1908	843	387,50	549.239	14,3
1909	1264	594,50	730.712	19,5
1910	1118	526,30	564.290	15,1
1911	737	359,75	351.601	8,2
1912	995	491,35	446.019	9,4
1903—12	5945	2.770,20	3.226.582	
1913	1008	520,05	423.707	8,0
1914	1093	604,35	493.187	9,2
1915	967	483,25	359.496	6,4
1916	965	569,00	356.621	6,0
1917	953	496,20	309.663	4,9
1918	894	506,05	310.334	4,3
1919	841	493,85	267.464	2,9
1920	900	561,85	315.440	2,9
1921	1262	928,15	623.196	5,7
1922	1597	1.098,45	793.326	7,3
1913—22	10480	6.261,20	4.252.434	
1923	1562	1.039,65	652.688	5,9
1924	1562	1.020,20	619.343	5,4
1925	1635	1.099,60	655.550	5,2
1926	2256	1.551,50	1.111.248	8,1
1927	2704	2.026,25	1.556.052	10,6
1928	2751	1.964,25	1.564.765	9,7
1929	2939	2.042,45	1.667.704	9,9
1930	2659	2.084,65	1.458.359	8,1
1931	2485	1.868,70	1.378.129	7,7
1932	2616	1.981,65	1.569.843	8,0
1923—32	23169	16.678,90	12.233.681	
1933	2388	1.977,40	1.513.901	7,2
1934	2662	2.105,45	1.679.099	7,3
1935	3147	2.842,85	2.179.947	8,7
1936	3638	3.012,95	2.496.576	9,2
1937	3482	3.161,35	2.488.258	8,4
1938	3688	3.302,65	2.614.666	8,3
1939	3846	3.344,20	2.652.362	7,5
1940	4718	4.035,75	3.307.673	9,7
1941	3782	3.283,80	2.563.437	7,2
1942	3355	2.806,00	2.098.063	5,3
1933—42	34706	29.872,40	23.593.982	

Tabel III: Bestand ultimo Aaret

Aar	Antal	Ugepræmie	Forsikringssum
1903 } 1904 }	712	382,60	454.663
1905	2274	890,60	979.966
1906	4135	1.682,70	1.933.682
1907	6058	2.629,65	3.120.739
1908	7436	3.263,70	3.742.093
1909	7883	3.439,60	3.689.379
1910	8165	3.602,15	3.746.336
1911	9521	4.302,95	4.284.676
1912	10599	4.851,95	4.721.623
1913	12040	5.511,05	5.277.556
1914	12534	5.603,70	5.337.237
1915	13327	5.887,70	5.558.879
1916	14481	6.256,95	5.906.201
1917	15400	6.685,45	6.277.829
1918	17040	7.682,65	7.163.996
1919	18869	9.552,65	8.968.223
1920	20095	11.186,65	10.550.357
1921	19995	11.289,15	10.768.166
1922	19739	11.177,25	10.729.360
1923	19836	11.364,10	11.013.481
1924	19995	11.706,50	11.459.062
1925	20956	12.727,70	12.444.980
1926	22113	13.886,05	13.648.376
1927	23233	14.810,20	14.677.926
1928	24639	16.181,65	16.059.217
1929	25389	17.010,25	16.824.431
1930	26231	17.734,55	17.796.947
1931	27352	18.796,15	18.980.890
1932	27849	19.311,05	19.496.401
1933	29510	20.723,20	20.934.254
1934	31409	22.604,15	22.768.387
1935	33889	24.780,65	25.015.281
1936	36028	26.959,70	27.057.829
1937	38845	29.579,40	29.545.025
1938	41258	31.787,85	31.470.637
1939	44138	34.400,00	33.647.385
1940	44506	34.704,70	33.794.631
1941	46545	36.602,80	35.424.518
1942	50837	41.165,90	39.343.927

Tabel IV: Tilgang, Afgang, Tilvækst og Bestand (Forsikringssum)

Aar	Tilgang	Afgang						Tilvækst	I Kraft ved Aarets Udgang
		ved forsikredes Død	ved Forsikrings-tidens Udløb	ved Udtrædelse		ved Æn-dring	Ialt		
				med kontant Godtgørelse	uden Godtgørelse				
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
1903	13				2		2	13	13
1904	444				56		57	442	455
1905	582				141	1	147	525	980
1906	1101	3		2	360	1	379	954	1934
1907	1566	3		14	520	2	549	1187	3121
1908	1170	9		19	656	1	731	621	3742
1909	678	12		62	480	1	731	÷ 53	3689
1910	621	16	3	62	268	3	564	57	3746
1911	890	18	5	55	326	5	351	539	4285
1912	883	10	8	100		2	446	437	4722
1903—12 ..	7948	71	16	314	2809	16	3226	4722	
1913	980	14	12	82	311	5	424	556	5278
1914	553	16	17	107	348	6	494	59	5337
1915	581	21	19	69	249	1	359	222	5559
1916	704	17	27	139	170	4	357	347	5906
1917	682	16	37	101	154	2	310	372	6278
1918	1196	63	43	74	130	0	310	886	7164
1919	2072	25	45	48	147	3	268	1804	8968
1920	1897	36	54	51	173	1	315	1582	10550
1921	841	31	67	80	443	2	623	218	10768
1922	754	28	77	180	495	13	793	÷ 39	10729
1913—22 ..	10260	267	398	931	2620	37	4253	6007	
1923	937	42	86	267	251	7	653	284	11013
1924	1065	26	110	261	220	2	619	446	11459
1925	1641	25	112	245	278	÷ 5	655	986	12445
1926	2315	33	120	316	648	÷ 5	1112	1203	13648
1927	2586	55	142	412	948	÷ 1	1556	1030	14678
1928	2946	45	146	409	972	÷ 7	1565	1381	16059
1929	2433	54	163	412	1047	÷ 8	1668	765	16824
1930	2431	52	174	435	822	÷ 25	1458	973	17797
1931	2562	53	195	411	726	÷ 7	1378	1184	18981
1932	2085	54	216	527	782	÷ 9	1570	515	19496
1923—32 ..	21001	439	1464	3695	6694	÷ 58	12234	8767	
1933	2951	80	252	566	631	÷ 16	1513	1438	20934
1934	3513	66	297	571	748	÷ 3	1679	1834	22768
1935	4427	68	268	761	1087	÷ 4	2180	2247	25015
1936	4539	79	318	676	1443	÷ 20	2496	2043	27058
1937	4975	85	306	654	1469	÷ 26	2488	2487	29545
1938	4541	111	349	765	1404	÷ 14	2615	1926	31471
1939	4829	82	356	804	1433	÷ 22	2653	2176	33647
1940	3455	85	433	1108	1676	5	3307	148	33795
1941	4191	76	411	873	1201	0	2562	1630	35425
1942	6017	117	449	652	910	÷ 30	2098	3919	39344
1933—42 ..	43438	849	3439	7430	12002	÷ 130	23591	19848	
1903—42 ..	82647	1626	5317	12370	24125	÷ 135	43304	39344	

1928, 1933, 1937 og 1942 (naar der fra 1933 til 1937 kun er fire Kalenderaar mellem to Bonusudbetalinger, skyldes det, at de med Statusopgørelse og Bonusfordeling forbundne Arbejder er blevet fremmet, saaledes at Udbetalingen, der tidligere foregik ca. 2 Aar efter Bonusperiodens Ophør, i 1937 foregik ca. $1\frac{3}{4}$ Aar efter og i 1942 endda kun $1\frac{1}{4}$ Aar efter).

I Tabellen er foretaget Sammendrag for 10 Aars Perioder (den første dog kun 9 Aar og 1 Maaned), og disse Sammendrag viser tydelige Forskelle i de forskellige Perioders Nytegning. Mest bemærkelsesværdigt er det vel, at den sidste 10 Aars Periode udviser en Nytegning, der i Ugepræmie og Forsikringssum er større end de forudgaaende 30 Aar tilsammen.

Vedrørende Tabel II:

For Afgangen spiller en Række Forhold en betydelig Rolle. Dødsfald og Forsikringstidens Udløb er Faktorer, der spiller en desto større Rolle, jo ældre Selskabet bliver. Konjunkturerne kan have stor Betydning for Afgangen, og endelig er ogsaa Nytegningens Stigning eller Fald en Faktor, der kan have sin Betydning.

Konjunkturernes Indflydelse kan aflæses paa Afgangstallene for Aarene 1909, 1910, 1921, 1922 og 1932 — jfr. de foran anførte Betragtninger om Nytegningen. De øvrige 3 nævnte Faktorer er medvirkende til den igennem Aarene fremkomne almindelige Stigning i Afgangen, men det ses tydeligt, at den stigende Nytegning ogsaa spiller en meget betydelig Rolle for Afgangen. Dette har natur-

Rosenørns Allé 12.

Selskabets tredje Kontor var her i Stueetagen fra 1925—1935.

ligt Sammenhæng dermed, at en væsentlig Del af de nytegnede Forsikringer, som gaar unormalt til Afgang, gør det ret hurtigt efter Tegningen. Hvor gode eller daarlige Konjunkturer falder sammen med stigende Nytegnning, kan disse forrykke det almindelige Billede noget. Herpaa er Aaret 1942 et af de bedste Eksempler.

Af Sammendragene for 10 Aars Perioderne fremgaar, at Afgangen i første Tiaar har været relativ stor, i 2. Tiaar relativ lille og i de to sidste Tiaar temmelig konstant. Dette kommer ikke mindst frem ved at betragte

Procenttallene i yderste højre Kolonne. Inden for Perioderne er der forskellige Udsving, som det næppe er paakrævet at komme yderligere ind paa.

Vedrørende Tabel III:

Disse Tal taler for sig selv, og det skal derfor blot bemærkes, at der i det sidste Tiaar er foregaaet en Stigning i Bestanden (Ugepræmie og Forsikringssum), der er større end for de øvrige 3 Tiaar tilsammen.

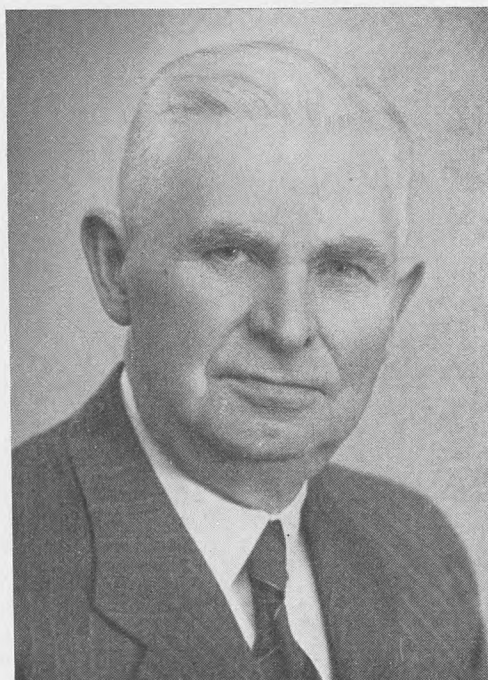
Det skal tilføjes, at Bestandens Fordeling paa Forsikringsarter er følgende:

Forsikringsart	Antal	%	Ugepræmie	%	Forsikringssum	%
Livsvarige Livsforsikringer	1.907	4	Kr. 990,05	2	Kr. 1.225.859	3
Livsforsikringer med Udbetaling	22.407	44	25.388,70	62	29.482.126	75
Kapital- og Konfirmationsforsikringer	26.523	52	14.787,15	36	8.635.942	22

Vedrørende Tabel IV:

Denne Tabels Tal er delvis en Gjentagelse af Tal fra de foregaaende Tabeller, men her sat i Forbindelse med hinanden og for Afgangens Vedkommende mere specificeret. Tabellen omfatter kun Forsikringssummer, og da Tallene er afrundede til hele Tusinder, er der Smaadifferencer sammenlignet med Tallene i de andre Tabeller.

Det er ikke mindst de specificerede Afgangstal, der har Interesse. Tabellen viser Afgangens Fordeling paa Dødsfald, Forsikringstidens Udløb, Udtrædelse med og uden Godtgørelse og Ændringer. Sidstnævnte Afgangsaarsag er af meget ringe Betydning. Udtrædelse med og uden kontant Godtgørelse er derimod af meget stor Betydning, og det er af Interesse at fastslaa, at Udtrædelse med kontant Godtgørelse spiller en større og større Rolle, jo ældre Selskabet er blevet. Det betyder altsaa, at der er et stigende Antal Tilfælde, hvor forsikrede, der ikke kan opret-

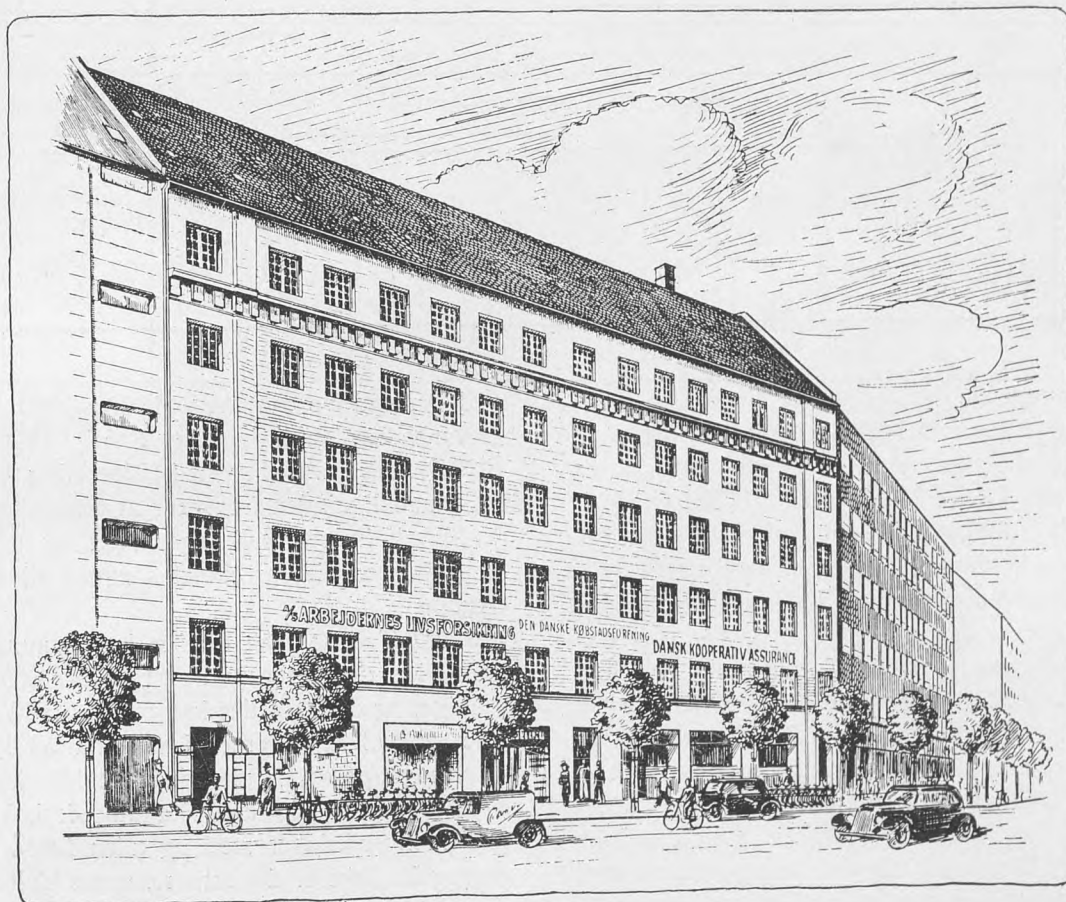
A. Rasmussen,
Medlem af Forretningsudvalget siden 1937.

holde den tegnede Forsikring, faar en kontant Godtgørelse af Selskabet (Tilbagekøbsværdi), saaledes at den betalte Præmie foruden at dække den Forsikringsrisiko, der har været, delvis er blevet tilbagebetalt.

Der er tidligere i dette Skrift henvist til, at Tilbagekøbsreglerne for vort Vedkommende har været og er gunstigere end almindeligt i Folkeforsikringsselskaberne. Hvis man paa Grundlag af Forsikringsraadets Beretninger fra de senere Aar sammenligner frivillige Udtrædelser i Selskabet med samme Tal for samtlige private Selskaber, viser det sig, at den Procentdel af de frivillige Udtrædelser, der sker mod kontant Godtgørelse, er omtrent dobbelt saa stor for vort Selskab som for samtlige private Folkeforsikringsselskaber under eet. Desværre kan man ikke

gaa ud fra, at disse Tal giver et helt rigtigt Billede af Situationen, da Opgørelserne fra de forskellige Selskaber ikke er foretaget paa ensartet Maade. De rigtige Procenttal vil derfor ikke vise saa stor Forskel som foran nævnt, men de maa dog antages at vise en tydelig Forskel i vor Favør.

Med Hensyn til Afgang paa Grund af Forsikringstidens Udløb da er Stigningen her en naturlig Følge af Selskabets Alder og Udvikling. Om Afgangen som Følge af Dødsfald kan nogle supplerende Betragtninger være naturlige. Det er af betydelig Interesse at sammenligne de faktiske Dødsfald med de beregnede, og om dette Spørgsmaal indeholdt det af Statsanstalten i 1942 udgivne 100 Aars Jubilæumsskrift et Afsnit, som vi skal citere her:

Gyldenløvesgade 11.

Her har Selskabet haft sit Kontor paa 1. Sal siden 1935.

»Dødeligheden i ¹/₃ Arbejdernes Livsforsikring.

Dødeligheden blandt de forsikrede, som er tilført Statsanstalten gennem A/S Arbejdernes Livsforsikring, er undersøgt i 1937

for Observationsperioden 1903—1935. Materialet foreligger delt i følgende Grupper:

AA Livsvarig Livsforsikring	med	Lægeundersøgelse	med	164	Dødsfald
AS Livsforsikring med Udbetaling	—	—	—	558	—
AL Livsvarig Livsforsikring	uden	—	—	155	—
AM Livsforsikring med Udbetaling	—	—	—	185	—

Undersøgelsen er foretaget selekt, og som Tælleenhed er valgt Policen. Er der tegnet flere Policer samtidig inden for samme Gruppe, er dog kun den ene Police medtaget.

Som man ser, er Materialet meget spinkelt, og det er vanskeligt at drage paalidelige Slut-

ninger heraf. Der skal derfor kun meddeles nogle enkelte Hovedresultater.

Selektionsvirkningen synes kun at være ringe, saaledes at der er en ret høj Dødelighed i de første Forsikringsaar, specielt ved livsvarig Livsforsikring.

	Forsikringsaar 0—4		Forsikringsaar 5 og derover	
	Døde	Døde i % af beregnede døde	Døde	Døde i % af beregnede døde
Gruppe AA.....	31	82	133	74
— AS.....	154	63	404	80
— AL.....	46	77	109	96
— AM.....	79	73	106	90

Beregnete døde er her for henholdsvis livsvarig Livsforsikring og Livsforsikring med Udbetaling beregnet efter de to tidligere nævnte Tavler AM⁽⁵⁾ 1890—1920 og SM⁽⁵⁾ 1890—1920, saaledes at Tallene ikke kan benyttes til videregaaende Sammenligning.

Sammenligning med Statsanstaltens øvrige Erfaringer er ret vanskelig, da der ikke findes et ensartet Sammenligningsmateriale.

Man vil dog mene, at det kan have nogen Interesse at sammenligne Dødeligheden i A/S Arbejdernes Livsforsikring med Resultatet af den tidligere omtalte selekte Dødelighedsundersøgelse, der omfatter Statsanstaltens nyere Bestand af Livsforsikringer tegnet med Lægeundersøgelse efter 1920 og Livsforsikringer uden Lægeundersøgelse tegnet efter 1931. Beregnede døde er her ogsaa udregnet

med Anvendelse af AM⁽⁵⁾ 1890—1920 for livsvarig Livsforsikring og SM⁽⁵⁾ 1890—1920 for Livsforsikring med Udbetaling.

Sammenligningen fremgaar af efterfølgende Tabel, hvor Forsikringer med og uden Lægeundersøgelse er slaaet sammen til een Gruppe.

Skønt Tallene ikke direkte kan sammenlignes, idet de to Observationsperioder er forskellige, og det saaledes kan tænkes, at Tallene for A/S Arbejdernes Livsforsikring kan være noget paavirket af Influenzaepidemiene 1918 og 1920, ligesom Blandingsforholdet mellem Forsikringer med og uden Lægeundersøgelse ikke er det samme, synes Tallene dog at vise, at Dødeligheden i Aldre under 50 Aar ligger en Del højere i A/S Arbejdernes Livsforsikring end i Statsanstalten.«

**Dødeligheden i A/S Arbejdernes Livsforsikring
og i Statsanstalten.**

Fyldt Alder ved Begyndelsen af det Forsikrings- aar, i hvilket Døden har fun- det Sted	A/S Arbejdernes Livsforsikring 1903—1935						Statsanstalten 1921—1940					
	Døde			Døde i % af beregnede døde			Døde			Døde i % af beregnede døde		
	Forsikringsaar											
	0—4	5 og der- over	alle	0—4	5 og der- over	alle	0—4	5 og der- over	alle	0—4	5 og der- over	alle

Livsvarig Livsforsikring

	Antal	Antal	Antal	%	%	%	Antal	Antal	Antal	%	%	%
—39	14	17	31	65	124	88	56	36	92	40	59	46
40—49	26	44	70	73	112	93	63	62	125	65	76	70
50—59	35	69	104	90	74	78	76	136	212	65	98	83
60—69	2	73	75	—	73	74	42	140	182	70	111	98
70—	0	39	39	—	81	81	4	53	57	—	124	111
Ialt	77	242	319	79	82	81	241	427	668	57	95	77

Livsforsikring med Udbetaling

—29	123	47	170	66	84	70	225	93	318	43	57	46
30—39	77	143	220	70	80	76	180	229	409	44	54	49
40—49	29	195	224	62	87	83	141	287	428	56	72	66
50—59	4	111	115	—	76	74	77	179	256	70	75	74
60—	0	14	14	—	81	81	14	48	62	65	90	83
Ialt	233	510	743	66	82	76	637	836	1473	48	65	57

Samarbejdet med Statsanstalten —

og med andre

Det intimeste Samarbejde, Selskabet har haft, er det, der har været med Statsanstalten for Livsforsikring. I sine væsentlige Træk er Samarbejdet beskrevet under det historiske Afsnit, og der kan tilføjes som en Vurdering af dette Samarbejde, at det altid er foregaaet paa en særdeles venskabelig Maade. Dette er ikke ensbetydende med, at der aldrig har været Divergenser, men disse har været af underordnet Betydning og overskygges fuldstændig af den Kendsgerning, at Samarbejdet har kunnet foregaa gennem 40

L. Iversen,
adm. Direktor i Statsanstalten for Livsforsikring.

Aar og vel nærmest maa siges at være blevet intimere med Aarene. Dette Forhold skyldes ikke mindst den elskværdige Maade, hvorpaa Statsanstaltens Kontrollører gennem Aarene har varetaget deres Opgave. Der har altid været vist Forstaaelse og Hensyn, og der har været ydet Vejledning og Assistance ud over de Grænser, der er afstukket i den mellem Selskabet og Statsanstalten gældende Overenskomst. Derfor skal der ved denne Lejlighed siges Statsanstalten en varm Tak.

Det er kun 6 forskellige Kontrollører, der har været i Funktion i de 38 Aar, denne Ordning har været gældende, og den ene af disse var det endda kun i nogle faa Maaneder. De 6 Kontrollører er:

Direktør, Dr. phil. <i>Lars Iversen</i>	1905—1911
Underdirektør <i>G. H. Berggreen</i>	1911—1920†
Fuldmægtig <i>N. C. Højslov</i>	1920 †
Kontorchef <i>J. P. Henningsen</i>	1920—1929
Underdirektør, <i> </i> cand. jur. <i>Fr. Tengqvist</i>	1929—1937
Fuldmægtig, <i> </i> cand. act. <i>H. P. Rasmussen</i>	1937—

*

Et intimt Samarbejde omend i en betydelig kortere Aarrække har Selskabet ogsaa haft med Dansk Kooperativ Assurance A/S. Dette Selskab startedes i 1929 som et Søsterselskab til Arbejdernes Livsforsikring, og det har siden været anerkendt som Arbejderbevægelsens Forsikringsselskab i Skadesbranchen, paa samme Maade som vort Selskab er

det i Livsforsikringsbranchen. Siden December 1935 har vore Kontorer været Naboer, idet vi deler en Etage i Ejendommen Gyldenløvesgade 11. Den mest betydningsfulde Del af Samarbejdet er imidlertid det, der giver sig Udslag i et stort Antal Fællesagenter. Ved en Overenskomst, der afsluttedes i 1935, fastsattes, at D. K. A.s Agenter kun maa tegne Livsforsikringer til vort Selskab, ligesom vore Agenter kun maa tegne Skadesforsikringer til D. K. A., men allerede fra Starten i 1929 nød D. K. A. godt af den Agentstab, som Arbejdernes Livsforsikring gennem sin da mere end 25-aarige Levetid havde skabt sig. Vi tør derfor rose os af at have ydet et væsentligt Bidrag til D. K. A.s hurtige Udvikling. Omvendt skal det erkendes, at dette Samarbejde ogsaa har bragt Fordele til os.

Den før omtalte Overenskomst mellem de to Selskaber regner med en Udvidelse af Samarbejdet, og der er stadig Mulighed derfor. Den vigtigste Forudsætning for at fortsætte ad den Vej er til Stede gennem god Vilje og levende Interesse fra begge Sider.

*

Forholdet til de 2 Fagorganisationer, som Selskabet har afsluttet Overenskomster med, har ogsaa været tilfredsstillende. Det drejer sig om Dansk Funktionærforbund og Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund.

Med Dansk Funktionærforbund har Selskabet afsluttet 3 Overenskomster for henholdsvis fastansatte Inkassatorer, Fritidsinkassatorer og Rejseinspektører. Overenskomsten for de fastansatte Inkassatorer er i sine Hovedtræk enslydende med den Overenskomst, Forbundet har afsluttet med de private Folkeforsikringsselskaber. Paa enkelte Punkter er Selskabets Overenskomst dog gunstigere end den for de private Selskaber gældende. Overenskomsten for Rejseinspektørerne er enestaaende i sin Art, idet Forbundet ikke har nogen anden Overenskomst for denne Kategori.

Forholdet mellem Selskabet og Dansk Funktionærforbund har været mere end blot velvilligt forhandlende. Der har paa et vist

Tidspunkt været Tale om et Samarbejde med det Formaal at støtte Fagorganisationen i en med et privat Forsikringsselskab opstaaet Konflikt. Der tænkes her paa Strejken ved Dansk Folkeforsikring i 1915, hvor Inkassatorerne fik afsluttet en ca. 3 Maaneders Konflikt ved Hjælp fra Arbejdernes Livsforsikring. Der blev mellem Forbundet og vort Selskab truffet en Aftale om, at vi skulde antage et større Antal af de strejkende, og ifølge Forbundets daværende Leder, Fr. Hagengaard, var det dette Forhold, der gav Stødet til Konfliktens Afbløsning paa Vilkaar, som man ellers ikke vilde have opnaaet. Det var naturligvis vort Selskabs Stilling som Arbejderforetagende, der gjorde et saadant Samarbejde naturligt.

Med Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund har Selskabet afsluttet en Overenskomst for Kontorpersonalet. Den er en af de faa Overenskomster, Forbundet har med Forsikringsselskaber, og byder Personalet Vilkaar, der er betydelig bedre end det almindelige for Kontorpersonale i Forsikringsselskaber.

*

Af Selskabets 160 udendørs Medarbejdere er kun de 60 fuldt beskæftigede, medens de resterende 100 er Fritidsinkassatorer. Til Sammenligning skal anføres, at de tilsvarende Tal for 10 Aar siden var paa 87 Fritidsinkassatorer og 28 fuldt beskæftigede. Paa Kontoret beskæftiges ialt 12 Personer mod 7 for 10 Aar siden. Denne Stigning i Tallet paa fuldt beskæftigede er en naturlig Følge af Selskabets Udvikling.

Forholdet til Personalet, saavel det udenørs som det indendørs, er bedst muligt, og man kan kun paaskønne, at det ved given Lejlighed har vist sin Forstaaelse af særlige Vanskeligheder, som Selskabet har været ude for. Dette tyder paa, at man opfatter sin Stilling som mere end en nødvendig Levevej, at man føler sig knyttet til Selskabet med de Baand, som binder den danske Arbejderbevægelses forskellige Grene sammen til en Helhed.

Nogle Regnskabstal

Selskabets Præmieindtægt har fulgt en tilsvarende Linie som den, der har gjort sig gældende i Virksomheden iøvrigt. I de fire Tiaarsperioder har den udgjort:

1903—1912	1.045.320,17 Kr.
1913—1922	3.871.931,49 —
1923—1932	7.451.284,92 —
1933—1942	14.757.978,02 —

Tilsammen bliver det et Beløb paa 27,1 Mill. Kr., og hvis man heroverfor vil stille det Beløb, der i den samme Aarrække er kommet de forsikrede tilgode, naar man til et

Otto Wolf,
Formand for Repræsentantskabet og Medlem af
Forretningsudvalget fra 1943.

Beløb paa 28,3 Mill. Kr. (dette Tal fremkommer saaledes: Anviste Forsikringssummer, Tilbagekøbsværdier og Bonusbeløb 15,2 Mill. Kr. Henlagt Formue ultimo 1942: 11,1 Mill. Kr. og Andel i Bonus og Overskudsfond 2 Mill. Kr.).

Af de anviste Forsikringsbeløb udgør Bonus alene 3,7 Mill. Kr.; lægges hertil de ca. 2 Mill. Kr., der ultimo 1942 er henlagt til senere Bonusudbetaling, naar vi 5,7 Mill. Kr. eller ca. 21 % af den samlede Præmieindtægt.

Nedenfor findes anført Selskabets Status pr. 31. December 1942. Den indeholder ikke de foran omtalte henlagte Beløb til Dækning af fremtidige Forsikringsydelse, idet disse som Følge af Genforsikringsforholdet beror og forvaltes i Statsanstalten for Livsforsikring. Paa Aktivsiden er Posten: »Laan paa Policer« den alt dominerende. Den modsvarer i det væsentlige af Passivposten: »Kassekredit i Statsanstalten«. Posten »Præmiereserve« viser det Beløb, som Selskabet skulde svare Statsanstalten af de i Aarets sidste Halvdel indkasserede Præmier, dersom Afregning skete nøjagtig ved Aarsskiftet. De i Aarenes Løb opsparede Reserver udgør 110.000 Kr., hvoraf de 28.000 Kr. findes paa Kontoen »Restancefond«. Denne Fond skal være til Raadighed for Vedligeholdelse af Forsikringerne under store Arbejdsstandsninger. Repræsentantskabet fastsætter de nærmere Regler angaaende Restancefristernes Forlængelse, og Hjælpen fra Restancefonden betragtes som Laan. Fonden har været i Brug nogle faa Gange — bl. a. under de store Lock-out'er i 1922 og 1925. — Kommentarer til de øvrige Poster er næppe paakrævet.

Status pr. 31. December 1942.

<i>Aktiver:</i>	<i>Passiver:</i>	
Kassebeholdning	53.735,06	
Ikke betalte forfaldne Renter ...	17.771,40	
Ikke betalte forfaldne Præmier	202.352,43	
Fonds og Aktier	28.000,00	
Laan paa Policer.....	1.118.946,00	
<hr/>		
Balance...	1.420.804,89	
<hr/>		
	Aktiekapital	
	60.000,00	
	Reservefond	
	82.218,19	
	Restancefond	
	28.033,97	
	Præmiereserve	
	408.489,00	
	Forudbetalte Præmier	
	9.018,90	
	Endnu ikke hævet Provision ...	
	9.708,60	
	Aktionærerne tilgode i Udbytte	
	1.050,72	
	Kasse Kredit i Statsanstalten ...	
	756.000,00	
	Inkassatorernes Op-	
	sparingskonto	
	18.538,35	
	Uhævede Forsikringssummer...	
	15.228,75	
	Uhævede Tilbage-	
	købsværdier	
	7.789,43	
	Uhævede Bonusbeløb	
	24.728,98	
	<hr/>	
	Balance...	1.420.804,89
	<hr/>	

Medlemmer af Repræsentantskabet 1903—1943

Folketingsmand <i>P. Knudsen</i>	1903—1911	Borgmester <i>Anton Andersen</i>	1911—1936
Borgerrepr. <i>R. P. Daugstrup</i>	1903—1915	Bogholder <i>Vald. Petersen</i>	1916—
Folketingsmand <i>C. M. Olsen</i> ...	1903—1911	Skomager <i>Harald Hansen</i>	1916—1918
Statsminister <i>Th. Stauning</i>	1903—1924	Elektriker <i>C. V. Schou</i>	1917—1923
Borgerrepr. <i>Chr. Christiansen</i> ...	1903—1919	Møller <i>N. Andersen</i>	1918—1924
Raadmand <i>Fr. Andersen</i>	1903—1936	Forretningsfører <i>A. Rasmussen</i>	1919—
Landstingsmand <i>C. C. Andersen</i>	1903—1932	Forbundsformand <i>N. I. Larsen</i>	1923—1935
Direktør <i>Em. Svendsen</i>	1903—	Forretningsfører <i>M. Hørdum</i> ...	1924—1943
Forretningsfører <i>H. P. Lassen</i> ...	1903—1906	Kommunalrev. <i>Oskar Johansen</i>	1924—1926
Forretningsf. <i>V. Petersen Arup</i>	1903—1925	Toldbodarbejder <i>C. O. Rød</i>	1925—
Forretningsfører <i>C. F. Madsen</i> ..	1903—1941	Hovedkasserer <i>Hans Jacobsen</i> ...	1926—
Forretningsfører <i>J. J. Møller</i>	1903—1936	Formand <i>Johs. Kjærboel</i>	1926—1935
Redaktør <i>G. Chr. Olsen</i>	1903—1923	Murer <i>H. Lundberg</i>	1927—1938
Snedker <i>N. P. Christensen</i>	1903—1916	Banearbejder <i>H. Jacobsen</i>	1929—1938
Typograf <i>Gustav Clausen</i>	1903—1907	Bankdirektør <i>Fr. Kier</i>	1932—
Sekretær <i>Jørgen Jørgensen</i>	1903—1906	Forretningsfører <i>M. Arnsfelt</i>	1935—
Skibstømmer <i>C. Christensen</i>	1903—1905	Kasserer <i>Hans Nielsen</i>	1936—
Maler <i>H. P. Jensen</i>	1903—1906	Direktør <i>H. Holm</i>	1936—
Maskinist <i>V. Stilling</i>	1903—1907	Typograf <i>A. Dahldorph</i>	1936—1941
Cigararbejder <i>R. Møller</i>	1903—1906	Trælagerarbejder <i>Niels Hansen</i>	1936—1940
Forbundsformand <i>I. A. Hansen</i>	1905—1926	Kontorassistent <i>Eigill Jørgensen</i>	1936—
Hovedkasserer <i>A. Johansen</i>	1906—	Formand <i>Søren Sørensen</i>	1939—
Skomager <i>J. Lindberg</i>	1906—1916	Hovedkasserer <i>Otto Wolf</i>	1939—
Skibstømmer <i>N. Petersen</i>	1906—1936	Prokurist <i>Martin Nielsen</i>	1940—
Forretningsfører <i>V. S. Petersen</i>	1906—1943	Inkassator <i>Vald. Petersen</i>	1941—
Cigarsorterer <i>J. Knudsen</i>	1907—1915	Sekretær <i>N. Scheel</i>	1942—
Karetmager <i>Em. Olsen</i>	1908—1928	Folketingsmand <i>H. C. Hansen</i> ..	1943—
Folketingsmand <i>Sigv. Olsen</i>	1911—1919	Hovedkasserer <i>Aksel Olsson</i>	1943—

Medlemmer af Forretningsudvalget

Borgerrepr. <i>R. P. Daugstrup</i> ...	1903—1915	Forretningsfører <i>M. Hørdum</i> ...	1925—1943
Forretningsf. <i>V. Petersen Arup</i>	1903—1925	Forretningsfører <i>V. S. Petersen</i>	1935—1943
Snedker <i>N. P. Christensen</i>	1903—1915	Forretningsfører <i>A. Rasmussen</i>	1936—
Raadmand <i>Fr. Andersen</i>	1915—1936	Hovedkasserer <i>Otto Wolf</i>	1943—
Forretningsfører <i>J. J. Møller</i> ...	1915—1935	Forretningsfører <i>M. Arnsfelt</i> ...	1943—

Medlemmer af Revisionen 1903—1943

Forretningsfører <i>Carl Gran</i> 1903—1912	Hovedkasserer <i>C. Busted</i> 1924—
Sekretær <i>Niels Lundbye</i> 1903—	Bogholder <i>Fr. Jacobsen</i> 1928—1938
Arbejdsmand <i>Chr. Jensen</i> 1903—1924	A/S Arbejdernes Bogførings-
Forretningsf. <i>Alfr. Christiansen</i> 1912—1928	og Revisionsinstitut..... 1934—

M. Arnsfelt,
Medlem af Forretningsudvalget fra 1943.

Folkeforsikringen i Danmark

og dens Fremtid

Begrebet Folkeforsikring er desværre tvetydigt. Der er her ikke Tale om den saa stærkt omdiskuterede tvungne Folkeforsikring, som er tænkt om muligt at skulle afløse Aldersrenteordningen, og som derfor rettere burde kaldes Folkepensionering. Naar der her tales om Folkeforsikring, tænkes der som bekendt paa Livsforsikringsvirksomhed, beregnet særlig paa de mindrebedemlede, og dens mest karakteristiske Træk er den ugentlige Optrækning af Præmierne. Den har faaet Navnet Folkeforsikring, fordi den er beregnet paa Folkets brede Lag, og Betegnelsen har vundet Hævd i saa høj Grad, at den ogsaa anvendes af Statens Tilsyn med Livsforsikringsselskaberne, Forsikringsraadet.

Folkeforsikringen har faaet en meget stor Udbredelse i vort Land. Af de ialt 1.711.000 Kapitalforsikringspolicer, som dansk Livsforsikring havde i Kraft ved Udgangen af 1941, var ikke mindre end 1.007.000 Folkeforsikringer — eller ca. 59 %. Da Folkeforsikringerne er Smaaaforsikringer, repræsenterer de en ringere Andel, naar den tegnede Forsikringssum bruges som Maalestok. Af en samlet Sum af Kapitalforsikringer paa 3.116 Mill. Kr. udgjorde Folkeforsikringer 670 Mill. Kr. eller ca. 22 %. Det er Tal saa betydelige, at de nødvendigvis paakalder Interesse, og hvis man betragter Tallene for Aaret 1941's Tilgang, er Forholdet endnu mere udtalt. Af dette Aars Nytegning paa 183.000 Policer var 126.000 Folkeforsikringer (ca. 69 %), og af den tegnede Forsikringssum paa 317 Mill. Kr. var 102 Mill. Kr. Folkeforsikringer (ca. 32 %). Af disse Tal synes at fremgaa, at

Folkeforsikringerne spiller en stadig større Rolle i dansk Livsforsikring.

Der er ved adskillige Lejligheder rettet Kritik imod Folkeforsikringen og vel især den Del af den, der betegnes som Konfirmationsforsikring. Denne Forsikring er, som det ligger i Sagens Natur, en kortvarig Forsikring, der derfor ogsaa har Tendens til at blive i særlig Grad ugunstig for forsikrede, saaledes at der ofte trods den begrænsede Forsikringsrisiko kun kan opnaas en Forsikringssum, der er mindre end Summen af de indbetalte Præmier. Som Følge heraf er der en Tendens til at frakende denne Forsikringsform reel Værdi. Uden at tage absolut Standpunkt imod dette Synspunkt kan det fremhæves, at Betydningen af denne Forsikringsform ikke alene kan maales paa det Udbytte, den giver den enkelte forsikrede. I et meget stort Antal Tilfælde repræsenterer en saadan Forsikring en Opsparing, som ellers ikke vilde finde Sted, og det er absolut ikke uden Værdi hverken for den enkelte eller Samfundet. Det er endvidere ogsaa saadan, at en Konfirmationsforsikring er Forløberen for en rigtig Livsforsikring (undertiden flere), og dette Forhold bør heller ikke undervurderes.

I Statsanstaltens 100 Aars Jubilæumsskrift har Direktør, Dr. phil. Lars Iversen gjort nogle Betragtninger gældende vedrørende Folkeforsikringen i Danmark. Det fremhæves der, at Folkeforsikringen synes for kostbar i Forhold til dens Betydning, og at det særlig er den ugentlige Optrækning af Præmien, der maa anses for tyngende. Endvidere fremhæves det irrationelle i, at en halv Snes Folke-

forsikringselskaber arbejder sideordnet, saaledes at op til 10 forskellige Inkassatorer færdes i samme Gade. Dr. Iversen konkluderer i, at en vis Koncentration er nødvendig — i hvert Fald for Indkasseringens Vedkommende — eller, hvis dette ikke ensidigt lader sig gennemføre, saa for hele den danske Folkeforsikringsvirksomhed.

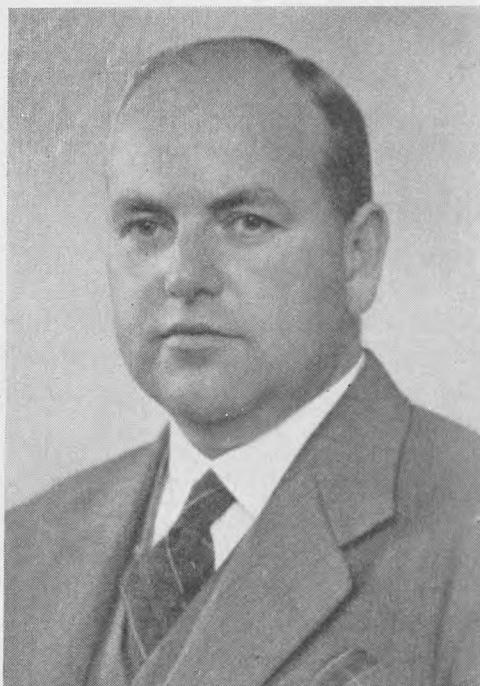
(Foranstaaende Konklusion er helt Dr. Iversens, medens Omtalen af Præmisserne er et stærkt beskaaret Uddrag.)

Man kan kun give Tanken om en Koncentration af Folkeforsikringsvirksomheden sin Tilslutning. Der kan gives yderligere Grunde for Betimeligheden af en saadan Koncentration.

Der er ingen Tvivl om, at der foreligger Eksempler paa Overorganisering i denne Branche. Naar man til at passe paa og opmuntre Agenterne har baade Inspektører og Overinspektører foruden Hovedkontorets Personale, saa er man ude i noget i den Retning, ikke mindst, naar Systemet drives saa vidt, at der for hver 8—10 Agenter er en Inspektør. Resultatet af dette System bliver ganske vist en meget intensiv Udnyttelse af Agentens Muligheder, men det fører utvivlsomt ogsaa med sig, at Agenten driver Akkvisitionsvirksomheden saa stærkt, at det gaar ud over Soliditeten i det udførte Arbejde. Hvis dette kun kom til at svie til Agenten selv, gjorde det maaske ikke saa meget, men det medfører økonomisk Spild baade for Selskabet og — ikke mindst — for de forsikrede, der ikke formaar at svare til de Krav, som de indgaaede Forpligtelser medfører, og som de ikke helt velovervejede har underskrevet paa. Konkurrencen mellem de forskellige Selskaber spiller ogsaa en Rolle, da det tiltrods for energiske Bestræbelser for at undgaa det utvivlsomt stadig forekommer, at Forsikringer, der er tegnet i et Selskab, afbrydes paa et tidligt Tidspunkt af Forsikringstiden for at blive tegnet i et andet. Hvor stor Betydning disse Forhold har, kan man danne sig et Begreb om ved at betragte den af Statens Tilsyn med Livsforsikringsvirksomheden udgivne Beretning, hvoraf fremgaar, at der i

1941, samtidig med at der antoges noget over 126.000 Forsikringer, udgik 49.000 uden nogen Art af Godtgørelse til de forsikrede alene inden for Folkeforsikringsbranchen (en ikke ubetydelig Del af de udgaaede Forsikringer kommer dog erfaringsmæssigt i Kraft senere). Det er altsaa Forsikringer, der er betalt for saa kort et Tidsrum, at det indbetalte helt og holdent gaar med til de med Tegningen m. v. forbundne Udgifter, og selv om der i det overvejende Antal Tilfælde kan paavises Aarsager hertil, som Selskaberne er uden Skyld i, maa det vist erkendes, at der i et alt for stort Antal Tilfælde kan paalægges Selskabernes Politik og Indretning af hele Virksomheden et betydeligt Medansvar. En Koncentration af Folkeforsikringsvirksomheden vil vel næppe afskaffe disse uheldige Forhold, men maa formodes at være i Stand til at begrænse dem i meget høj Grad.

Der er ingen Grund til at tro, at man med 10 selvstændige Selskaber kan gennemføre fælles Præmieopkrævning. I Folkeforsikrin-

Johs. Hansen,
Forretningsfører siden 1933.

gen er Nytegningsarbejdet saa nøje forbundet med Præmieopkrævningen, at dette alene vil være en afgørende Hindring. Skal der foregaa en Koncentration, maa det derfor utvivlsomt blive Folkeforsikringsvirksomheden som Helhed, den skal omfatte. Hvis man tænker sig en Koncentration paa privat Grundlag, bliver man sikkert skuffet. Det vil afgjort være nødvendigt, at Samfundet blander sig i dette Forhold. Selv om dette vil støde paa stærk Modstand fra de private Forsikrings-selskabers Side, kan man dog vist ogsaa regne med nogen Sympati for Tanken. Herpaa tyder den Omstændighed, at det største og ældste Selskab, der driver Folkeforsikring, Dansk Folkeforsikringsanstalt, har en saalydende Paragraf i sine Vedtægter: »Naar derom maatte fremkomme Ønske fra Statens Side, skal Overdragelse af Anstalten til denne kunne finde Sted mod, at samme overtager alle Anstaltens Forpligtelser og paa Betingelser, der nærmere vil være at fastsætte af Anstaltens Repræsentantskab.« Det er rene Ord for Pengene, og det tyder paa, at man fra den Side allerede længe har regnet med, at den Dag vil komme, da det vil være en naturlig Ting, at Staten overtager Folkeforsikringsvirksomheden.

Samfundets almindelige økonomiske Udvikling tenderer i Retning af et socialt præget Erhvervsliv under Statens intensive Kontrol

— maaske endda under Samfundets Ledelse. Efter Krigen 1914—18 foregik en vis Udvikling i den Retning, omend særdeles begrænset. Allerede nu er det tydeligt, at den Krig, som i disse Aar hænger Verden, vil medføre nye Skridt i den Retning og formentlig mere videregaaende end sidste Gang. At Forsikringsvæsenet vil være et af de mest nærliggende Omraader at tage fat paa, er saare naturligt. Livsforsikringen er af udpræget social Natur, og den egner sig derfor ganske særlig for Fællesdrift. De private Livsforsikrings-selskaber har gjort et betydningsfuldt Arbejde for Spredning af Forsikringstanken, men da de selv ofte har paapeget, hvor ringe et forretningsmæssigt Udbytte de har beregnet sig, vil de dog maaske kunne forsone sig med en Nyordning, der eliminerer dem. Det er naturligvis for meget forlangt, at de selv skal tage Skridt til en saadan Handling. Her maa Samfundet træde til som Fødselshjælper. For Arbejdernes Livsforsikring, der kun har det Formaal at tjene de forsikrede, vil det være en let Sag at indordne sig under en større Enhed, naar denne er anlagt paa forsvarlig samfundsmæssig Basis.

Koncentration af Folkeforsikringen er ikke et Problem, der kan løses fra den ene Dag til den anden. Det er en Fremtidsopgave. Men Opgavens Løsning trænger sig paa og bør paabegyndes hellere i Dag end i Morgen.

